

HÖGSKOLAN I HALMSTAD
Sektionen för Hälsa och Samhälle
Programmet för sociologi och socialtutvecklingsarbete
Sociologi 61-90
C-uppsats VT2009

”Kolla två kvinnliga poliser”

*En kvalitativ studie av kvinnliga polisers uppfattningar om
könsskillnader och normer*

Cecilia Ahlman Nöbbelin
Maria Alexandersson

Handledare Niklas Westberg

Förord

Att skriva en C-uppsats är både intressant och krävande, vi vill därför tacka för den vägledning och hjälp vi fått under skrivandet. Ett särskilt tack vill vi rikta åt de tio informanter vi intervjuat, utan er hjälp hade inte vår studie möjliggjorts.

Halmstad Maj 2009

Cecilia Ahlman Nöbbelin & Maria Alexandersson

”Kolla två kvinnliga poliser”

*En kvalitativ studie av kvinnliga polisers uppfattningar om
könsskillnader och normer*

Cecilia Ahlman Nöbbelin och Maria Alexandersson

Högskolan i Halmstad, Sektionen för Hälsa och Samhälle

Abstract

Syftet med uppsatsen är att beskriva hur kvinnor inom polisen upplever sitt yrke. Inom polisyrket jobbar det ca 18 000 poliser varav 25 procent är kvinnor. Studien aktualiserar dels om kvinnliga poliser upplever eventuella könsskillnader, dels om de reflekterar över de rådande könsnormerna. Följande frågor belyses i studien: Vilka könsskillnader råder inom polisen? Hur synliggörs könsskillnaderna? Hur påverkar de rådande normerna yrkesutövandet? Kvalitativa intervjuer har använts, kvinnorna som medverkar i studien kommer från tre olika arbetsplatser och är av olika åldrar och befattningar inom polisen. De begrepp och teorier som ligger till grund för analysen är normer, Yvonne Hirdmans genus teori, Beverly Skeggs teori om respektabilitet och hur omvårdnad reproduceras, samt forskaren Berit Åbergs forskning om hur män och kvinnor inom polisen styrs in på olika arbetsuppgifter. Resultaten visar att kvinnliga poliser i många avseenden jämförs med sina manliga kollegor. Dock har studien visat att det råder en acceptans rörande genuskillnader hos de kvinnliga poliserna vilket gör att de själva inte reflekterar över normerna. Reproduktionen av den manliga normen fortlöper då kvinnor inte ifrågasätter och synliggör de genusstrukturer som de möter.

Nyckelord: genus, normer, kvinnliga poliser, könsskillnader

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Syfte och problemformulering	5
1.2 Avgränsningar	5
1.3 Disposition	5
1.4 Bakgrund.....	6
Kvinnors myndighet och inträde i polisyrbet	6
1.5 Tidigare forskning	6
Könsbaserad arbetsdelning	6
Kvinnokroppens underordning.....	7
Attityder inom polisen	7
Androgynt beteende.....	8
2. Teori	9
2.1 Normer	9
Normen om kön.....	10
2.2 Genus	10
Genussystemet.....	10
Genuskontrakt	11
2.3 Omvårdnad och respektabilitet som ideal.....	12
3. Kvalitativ metod	13
3.1 Urval	13
Presentation av informanterna.....	14
3.2 Intervjuguiden	14
3.3. Förberedelser inför intervjuerna.....	14
3.4 Genomförandet av intervjun.....	15
3.5 Ljudupptagning.....	16
3.6 Empatiskt förmåga i interaktionen mellan intervjuare och informant.....	16
3.7. Tolkning av empirin.....	17
3.8. Forskningsetik	17
4. Resultat	19

4.1 Bilden av en bra polis	19
Personlighet.....	19
Fysisk styrka.....	20
Utseende.....	20
4.2 Allmänheten	21
Allmänhetens uppfattning om polisen	22
Allmänhetens reaktion på kvinnliga poliser.....	22
4.3 Kollegor	24
Fysiska skillnader	24
Arbetsmässiga skillnader	26
Åldersskillnader.....	27
4.4. Uppfattning av rådande normer inom polisen.....	27
Den stereotypa polisen.....	28
Männens ord väger tyngre.....	28
Rädsla för en stark kvinna.....	28
Förändrat beteende för att passa in.....	28
4.5 Därför blev jag polis.....	29
Samhällsengagemang	29
Rättspatos	30
4.6 Olika vägval inom polisen	30
Familjeskäl	30
Karriär.....	31
4.7 Kvinnliga/ manliga uppgifter	31
Hushållsnära tjänster – kvinnas uppgift?.....	31
Kvinnor och män – kompletterande?.....	32
Lagstadgad arbetsuppgift.....	33
4.8 Sammanfattning av resultatet.....	34
5. Analys.....	36
5.1 Respektabilitet.....	36
5.2 Normer	38
Den manliga normen.....	38
Heterosexuell norm.....	39
5.3 Arbetsdelning på grund av könstillhörighet.....	40

Genussystem	41
5.4 Genuskontraktet och försök att förändra normen.....	41
5.5 Sammanfattning/slutsats av analysen	43
5.6 Reflektion/diskussion.....	44
6. Litteraturförteckning	45
6.1 Litteratur.....	45
6.2 Elektroniska källor.....	46
Bilaga 1- Intervjuguiden	48

1. Inledning

Genus har varit ett kontinuerligt inslag i undervisningen på Högskolan i Halmstad, genom detta har ett intresse för genus formats hos oss som studenter. Tanken att skriva en C-uppsats ur ett genusperspektiv väcktes under en tidigare delkurs, då vi analyserade ett bostadsområde ur ett genusperspektiv. Intresset för kvinnofrågor har väckts genom iakttagelser av vårt sociala liv, där vi som kvinnor möter påtagliga rådande genusstrukturer dagligen, därför fann vi det intressant att fördjupa oss i ämnet. Vi valde att göra en genusstudie på polisen därför att polismyndigheten är en mansdominerad arbetsmiljö och vi anser det intressant och betydelsefullt att analysera den ur ett genusperspektiv.

Polismyndigheten har under alla år varit mansdominerad, idag arbetar 18 321 poliser i Sverige, 25% av dessa är kvinnor (www.polisen.se).¹ Statistik ifrån Statistiska centralbyrån visar att kvinnliga polisers medellön är 1600kr lägre än deras manliga kollegor (www.scb.se).² Dessa uppgifter är inte förvånansvärda eftersom kvinnor generellt har lägre lön än män oberoende av yrke (www.scb.se).³ Vårt fokus har varit att undersöka hur kvinnliga poliser uppfattar sig själva i förhållande till sina manliga kollegor och därigenom studera normer och könsskillnader inom polisen. Studien belyser tio kvinnliga polisers åsikter, varav vi valt att intervjua kvinnor ifrån tre olika polismyndigheter, syftet har således inte varit att göra en arbetsplatsundersökning.

Vårt genomgående tema för studien är normer, vilka kan beskrivas som oskrivna regler som synliggörs när individer bryter mot dem. Vår sociala omvärld är omgiven av normer som styr individens handlingar (Svensson 2007: 18). Intresset för huruvida könsnormer reproduceras inom polisen väcktes av en text vi läst på polisens hemsida: ”det finns en mytbild om den långa och muskulöse polisen som bekämpar brottslighet med sin fysiska styrka. [...] Naturligtvis kräver polisyrket en god fysik, men det är långt ifrån det viktigaste” (www.polisen.se).⁴ Vi funderade på varför mytbilden av en polis beskrivs och inte den verkliga polisen, samt varför de viktigaste egenskaperna inte beskrivs först om den fysiska styrkan är sekundär.

¹ www.polisen.se/Jonkopings_lan/Om-polisen/Bli-polis/Statistik/

² http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_28278.aspx

³ www.scb.se/Pages/TableAndChart_78953.aspx

⁴ www.polisen.se/Jonkopings_lan/Om-polisen/Bli-polis/Stor-och-stark/

1.1 Syfte och problemformulering

Syftet med studien är att lyfta fram kvinnliga polisers uppfattning rörande genus och normer, vi vill undersöka hur kvinnliga poliser ser på sig själva i förhållande till sina manliga kollegor och hur de uppfattar sin närvaro bland allmänheten. Därav vill vi undersöka huruvida kvinnorna upplever eventuella könsskillnader inom polisen samt om eller hur de reflekterar över de rådande normerna.

Våra frågeställningar är följande:

Vilka könsskillnader råder inom polisen?

Hur synliggörs könsskillnaderna?

Hur påverkar de rådande normerna yrkesutövandet?

1.2 Avgränsningar

Vår undersökning belyser kvinnliga polisers subjektiva erfarenheter därför har vi inte genomfört intervjuer med manliga poliser, detta på grund av att vi inte utför en jämförelsestudie av kvinnor och män. Vi har avgränsat oss till tre polismyndigheter, två ligger i mellanstora städer i Sverige, den tredje polismyndigheten ligger i en mindre ort. Studien kunde belysts ur fler teoretiska infallsvinklar, dock har vi valt att enbart använda oss av teorier inriktade på genus.

1.3 Disposition

Under rubriken bakgrund görs en kort presentation av kvinnors myndighet och inträde i polisyrket, därefter presenteras relevant tidigare forskning. Andra avsnittet i studien presenterar den valda teorin, där vi valt att använda oss av begreppen normer, genus, genuskontrakt, genussystem och respektabilitet, vi har främst använt oss av Yvonne Hirdman och Beverly Skeggs. Tredje avsnittet berör kvalitativ metod, vi motiverar val av metod samt beskriver tillvägagångssättet för uppsatsen. I fjärde avsnittet presenteras resultatet av vår insamlade empiri. Empirin redovisas med hjälp av olika teman för att hjälpa läsaren, i slutet av resultatdelen kommer en kort sammanfattning av resultatet. Femte avsnittet utgörs av analysen vilket sammanlänkar den insamlade empirin med teorierna. Vilket följs av en kort sammanfattning och slutsats av analysen. Därefter kommer en reflektion över uppsatsen och våra resultat.

1.4 Bakgrund

Kvinnors myndighet och inträde i polisyrket

Vägen för kvinnor och kvinnliga poliser har varit lång, informanternas föregångare har drivit en kamp mot kollegor och samhället för att accepteras som poliser (Nyström 2007: 6). Den grundläggande tankefiguren i samhället är att mannen är norm och kvinnan sågs länge som mannens ägodel (Eliasson-Lappalainen 2007: 124). 1858 kom den första lagen som innebar att kvinnor kunde ansöka om medborgerlig myndighet, 1863 ändrades lagen vilket innebar att ogifta kvinnor vis 25 års ålder myndighetsförklarades. Dock ändrades lagen för gifta kvinnor inte förrän 1920 (trädde i kraft 1923) då mannens målsägarskap över hustrun upphävdes (ibid.: 124-125). De första kvinnliga polissystrarna anställdes i Stockholm 1908, deras yrkesroll var inte densamma som deras manliga kollegor (Nyström 2007: 5). Kvinnorna ägnade sig åt socialt arbete och omvårdnad, där de tog hand om kvinnor och barn inne på stationen. Först 1957 antogs de första kvinnorna till polisutbildningen för att sedan tjänstgöra i yttre tjänst (ibid.: 5-6). Detta är enbart början till den kamp kvinnliga poliser fick utstå för att försöka få samma rättigheter som männen. Den 19 januari 2009 är historisk för svenskt polisväsende, det är första gången fler kvinnor än män påbörjade polisutbildningen (Landergård & Ulltin 2009).⁵

1.5 Tidigare forskning

Vi presenterar den för vår studie relevanta tidigare forskning som gjorts rörande polisen.

Könsbaserad arbetsdelning

Sociologen Berit Åberg har studerat två arbetsplatser och fokuserat på arbetsdelning mellan könen (2001). Den ena arbetsplatsen är ordningspolisen, denna del i undersökningen har vi funnit relevant för vårt arbete. Hennes studie har hjälpt oss i vår analys då vi funnit att delar av hennes resultat stämmer överens med de resultat som vi funnit i vårt material.

Åberg har funnit att kvinnor inom ordningspolisen styrdes in på områden som inte krävde fysisk styrka, de kvinnliga poliserna fick sin identitet bekräftad genom ett arbetssätt baserat på social kompetens (Åberg 2001: 148). Det finns en rådande uppfattning hos kvinnliga respektive manliga ordningspoliser huruvida arbetsuppgifterna ska lösas (ibid.: 116). Den ena

⁵ <http://www.polisen.se/inter/util/nodeid=21434&pageversion=1.jsp?articleid=14425923>

uppfattningen förespråkar fysisk styrka och den andra social kompetens, fysisk kontroll är hänvisat till männens arbetsområde. Alla män använder inte fysisk styrka dock antas de kunna använda det. Kvinnliga ordningspoliser förväntas inte använda sig av fysisk styrka, istället bör de använda sig av social kompetens, då de förväntas utföra typiskt kvinnliga uppgifter. Könsuppdelningen innebär ett hinder för kvinnorna, arbetet som ”riktiga” ordningspoliser antas inte möjliggöras utav kvinnor, eftersom uppordnande med fysik styrka inte betraktas som kvinnligt (ibid.: 119).

Uniformen

Åberg anser att uniformen ordningspoliserna bär i allmänhetens ögon kan förstärka manlig könsauktoritet hos en man, medan uniformen framhåller avsaknad på myndighet hos en kvinna (2001: 123). Uniformen framhäver den kvinnliga kroppens brist på auktoritet och fysisk styrka, en kvinna i polisuniform upplevs som en skillnad eller en frånvaro av en manlig polis. Kvinnorna menar att allmänheten ofta ser dem som kvinnor i polisuniform och inte som poliser i polisuniform, då de uppmärksammas som kvinnor och inte som poliser (ibid.: 123).

Kvinnokroppens underordning

Cecilia Åses avhandling ”Makten att se – om kropp och kvinnlighet i lagens namn” beskriver kvinnliga polisers underordning på grund av hennes kropp (2000). Kvinnokroppen anses vara en viktig maktfaktor till kvinnans underläge till mannen (ibid.: 9). Kvinnan objektifieras genom att hon inte längre betraktas som ett subjekt, det sker en sexualiserings mekanik då objektifieringen samverkar med den manliga blicken, således utgörs kvinnokroppen som ett sexuellt objekt för män (ibid.: 94). Åse beskriver begreppet kön som någonting individer är samt någonting individer skapas till (ibid.: 9). Genom fyra termer: avskiljande, glappet, formande och sexualisering tolkas och analyseras kvinnokroppen. Termerna beskrivs som underordnande mekanismer (ibid.: 21), vilka har framkommit genom insamlingen av det empiriska materialet (ibid.: 22).

Attityder inom polisen

Historikern Johanna Dahlgrens avhandling ”Kvinnor i polistjänst” är en studie av svenska poliser under åren 1957 -1971 (2007). Studien handlar om de attityder som fanns mot kvinnor inom polisen under den här perioden. Avhandlingen tar även upp hur polisyrket är uppdelat i feminina och maskulina strategier där kvinnor ansågs mest lämpliga för socialt polisarbete

och arbete med kvinnor och barn, män däremot associerades med fysisk styrka och våld (ibid.: 1-2).

Androgynt beteende

Vi fann en C-uppsats som är skriven av två studenter vid Halmstad högskola: ”Dagens kvinnliga polis – androgyn?” (Johansson & Lundberg 2007). Uppsatsen handlar om hur kvinnliga poliser upplever sin yrkesroll utifrån begreppen allmänheten, genus, egenskaper och självbild (ibid.: 46). Uppsatsen tar upp egenskaper som är knutna till traditionella könsroller vilka inte anses vara starkt rådande inom poliskåren, det androgyna beteendet belönas både från kollegor och från allmänheten. Polisens personlighet tycks vara mest uppskattad när den innehåller en blandning av feminina och maskulina egenskaper. Kvinnorna tycks naturligt bli tilldelad en roll där de upplevs som mer kommunikativa och lugna, majoriteten av informanterna som intervjuades svarade att allt är beroende av personligheten och inte könet (ibid.: 46).

2. Teori

I det här kapitlet presenteras de begrepp och teorier som senare används i analysen av materialet. Inledningsvis förklaras begreppet norm och normen om kön sedan kommer Yvonne Hirdmans teori om genus, genussystemet och genuskontrakt samt hennes tre formler som beskriver hur kvinnan och mannen ses i samhället. Avslutningsvis kommer en redogörelse av Beverly Skeggs teori om respektabilitet och hur kvinnan görs till en omvårdande individ.

2.1 Normer

Normer förändras med tidens gång, de är ofta informella och outtalade regler som upptäcks först när någon bryter mot dem (Svensson 2007: 18). En regel kan vara formell såsom en lag, medan normerna är informella, dock bör de efterlevas. Normaliteten anses vara det ”friska” medan det abnormalt ses som någonting ”sjukt” (ibid.: 18), ”det normala definieras genom det avvikande, utan avvikelser blir det normala inte synligt” (ibid.: 22). Dock kan individen i vissa sammanhang accepteras om den bryter mot normen. Detta gäller framförallt situationer då individen ska vara mer än det normala, till exempel att vara rik avviker från normen men är socialt accepterat och ofta socialt eftersträvarvärt. I andra fall kan det röra sig om individer som vill vara som de flesta andra, till exempel fattiga som strävar efter att en normal standard (ibid.: 17).

Socialt arbete kan ses som en normaliseringspraktik där individerna arbetar för att hjälpa andra till ett ”normalt liv”. Vilket görs genom att bistå dem med medel som gör att de får tillgång till vad som anses som normalt (ibid.: 31). I den hjälpande handlingen finns en värdeladdning, liksom det finns i begreppet normalitet. Om värdeladdningen anses positiv eller negativ ligger inte i själva handlingen utan i bedömarens normer (ibid.: 32). Följaktligen kan aldrig normaliteten ses som homogen. Individerna i samhället följer aldrig fullständigt samma normer. Samhället består av parallellt rådande normer, vilket innebär att det även finns olika åsikter om hur normer ska tolkas och uppfattas. Normen är situationsberoende, det råder alltid både normalitet och avvikande vilket bestäms av sammanhanget (ibid.: 19). Genom att socialiseras in i samhället testar individer sitt beteende vid interaktionen med andra individer, därigenom utvecklar individen en normalitet (ibid.: 20).

Normen om kön

Kön ska ses som en social konstruktion, något som individerna skapar genom att reproducera normer och handlingar (Mattsson 2007: 264). Individerna skapar kön genom gester, språket, handling, beteende, klädsel. Individerna identifierar sig själva och andra med begreppet kön, därmed reproduceras kön (ibid.: 264). Inom olika arbetsområden kan det finnas en arbetsuppdelning mellan män och kvinnor som grundar sig i en samhällig syn på kön där det uppfattas vara en sexuell laddning mellan könen (ibid.: 263). Tanken om en sexuell laddning mellan könen innebär således inte att kön ska fungera som komplement, det handlar om en föreställning om hur sexuella laddningar respektive kränkningar kan uppstå när kvinnor och mäns kroppar möts. Den sexuella laddningen bygger på en heterosexuell norm, där kvinnor och män ska attraheras av varandra (ibid.: 266). När jämförelsen mellan kvinnor och män görs, vem jämförs man då med? Individerna jämförs med den ”mätbara människan”, vilket är en prototyp för mannen (Hirdman 2001: 59). Det är mannen som är norm i samhället, det är mannen som kvinnan blir jämförd med, därmed uppstår en jämförelse mellan kvinna och människa (ibid.: 59).

2.2 Genus

Genus kan beskrivas som den sociala skillnaden mellan kvinnor och män, genus används till att förstå hur individer talar i det vardagliga språket och hur det historiskt sett har talats om kön (Hirdman 2001: 16). Genus finns överallt, i våra tankar, i politiken och i arbetet, det ska användas för att diskutera hur kön skapas och hur gamla tankemönster om manligt och kvinnligt kan förändras (ibid.: 16). Var vi än befinner oss i samhället, vilka relationer som vi ingår i, har alla sin grund i hur människor inordnats i olika genus (ibid.: 112).

Genussystemet

Genussystemet är uppdelat i två delar, *dikotomin* är en uppdelning i manligt och kvinnligt (Hirdman 2004: 117). Kvinnor och män hänvisas till olika platser, arbeten samt egenskaper, där kvinnor inte har tillträde till områden som är förbehållna männen (Hirdman 2001: 84). Den andra delen är *hierarkin* där mannen är normen, det är han som är förebilden för hur en människa ska vara (Hirdman 2004: 117). Inom genusystemet värderas män högre än kvinnor och mannen blir därigenom överordnad kvinnan (Hirdman 2001: 80). För att upprätthålla

detta genussystem krävs att det manliga och det kvinnliga skiljes åt och att den hierarkiska ordningen där mannen är norm består (Hirdman 2004: 117).

Det stereotypa tänkandet kring kön kan förenklas till tre formler: A – icke A, A – a, A – B (Hirdman 2001: 26). Formlerna beskriver kvinnan som den andre, en avvikare till mannen. A representerar mannen och icke A representerar kvinnan, formeln innebär att kvinnan är en icke man. I formeln A – a representeras kvinnan som en ofullgånge man, någonting fattas. A – B beskriver kvinnor och män i egenskap av varandras motsatser och kontraster. Kvinnor och män framställs idag som varandras motsatser och syftet är ofta att de båda ska komplettera varandra (ibid.: 26-35).

Genuskontrakt

Genuskontrakt handlar om hur relationerna mellan män och kvinnor bör se ut och finns överallt och har funnits i alla tider (Hirdman 2001: 120). Dessa kontrakt upprätthålls med hjälp av samhällets normer och värderingar samt med den kultur vi lever i. De upprätthålls även institutionellt genom utbildnings- och arbetsmarknadssystem, samt genom socialiseringsprocesserna. I kontrakten ingår vissa rättigheter och skyldigheter män och kvinnor emellan (ibid.: 84). Med hjälp av olika genuskontrakt existerar mycket tydliga föreställningar om hur män och kvinnor ska vara mot varandra: i arbetet, i kärleken och i språkbruket. Desslikes finns även yttre föreställningar om hur t.ex. vilka kläder som är tillåtna och hur långt håret ska vara. Med hjälp av begreppet genuskontrakt kan vi förstå gränserna för kvinnors möjligheter och även beskriva dem (ibid.: 121).

Genusprocesserna skapas av kvinnor och män tillsammans, kvinnor är lika införlivade i systemet som männen, även om de inte värderas lika högt (ibid.: 120). Tankesättet vi har om varandra skapar makt, genom att t.ex. betrakta ”stökiga” tjejer som typiska pojkar har individen funnit ett beteende som inte accepteras hos flickor, eftersom det associeras med pojkar. I interaktionen och socialiseringen finns svaren till varför kvinnor accepterat definitionen som den svaga (ibid.: 120). Det är svårt att bryta ett genuskontrakt då föreställningen om hur en kvinna och en man bör vara är starkt socialiserat i oss. Enligt Yvonne Hirdman går genussystemet att förändra, dock är det en svår struktur att förändra och det kommer att ta lång tid. Förändringen kräver att individerna ifrågasätter sig själva och vågar att bryta det invanda mönstret (ibid.: 12 -16).

2.3 Omvårdnad och respektabilitet som ideal

Beverly Skeggs studie beskriver omvårdnads studerande kvinnor, vilka funnit sin uppfattning rörande omvårdnad och ideal genom sin utbildning. Kurserna medverkar till att socialisera kvinnorna till hur de ska agera på arbetet samt hur de ska agera i sin sociala vardag (Skeggs 2006: 69). Dock reproducerar omvårdnadskurserna ett kvinnoideal som är negativt för kvinnornas sociala liv. Idealet innebär att kvinnorna alltid ska vara vårdande och att deras yrke ska ses som ett kall (ibid.: 100-102). I utbildningen ingår det att bedöma vad som är god respektive dålig omsorg (ibid.: 105), de visar genom sin utbildning att de är omvårdande människor och ser ner på medelklasskvinnorna som lämnar bort sina barn för omsorg. De uppfattar sig själva som omvårdande subjekt med en naturlig fallenhet för omsorg (ibid.: 115).

Alla individer söker efter respektabilitet enligt Skeggs, omvårdnadskurserna är ett sätt för kvinnor att bli respektabla (ibid.: 9). Arbetet med vård och omsorg, innebär att kvinnorna blir respektabla, de uppfattar sig själva som goda människor som vill hjälpa andra, när andra individer behöver deras hjälp känner kvinnorna att de behövs i samhället (ibid.: 100-102). Kvinnorna beskriver hur praktiska och ansvarsfulla de är, vilket leder till att egenskaperna tillskrivs den egna personligheten, istället för att betraktas som ett led i utbildningen (ibid.: 98). Kvinnorna ska agera osjälvisk och prioritera sig själva i andra hand. Ansvarskänsla menar Skeggs är ett av de främsta tecknen på respektabilitet, vilket kan visas genom omvårdnad (ibid.: 92).

Kurserna reproducerar kvinnornas roll i samhället (ibid.: 69). Kvinnorna undervisas i vilken roll hon har i hemmet, därmed undervisas hon också i hur hon inte bör vara, alltså i jämförelse med mannen. Kvinnorna undervisas i hur de ska ta hand om barnen, genom detta visar läraren också att det är hennes roll som kvinna att ta hand om barnen, därigenom är det inte mannens uppgift. De införlivas med rollen att ta hand om familjen medan mannen försörjer dem. Reproduktionen fortlöper eftersom kvinnorna har införlivat normerna hur de ska vara. Den koppling som utbildningen lär ut mellan femininitet och omsorg innebär att det sociala liv som förmedlas framstår som det naturliga och normala. Ett ifrågasättande av normerna och idealet skulle innebära ett ifrågasättande av deras egna liv och ett motstånd mot dem själva (ibid.: 109). Skeggs anser att respektabilitet, familjeideal vård och omsorg begränsar kvinnornas liv (ibid.: 69).

3. Kvalitativ metod

I genomförandet av studien har vi varit intresserade att tolka och analysera individers uppfattningar och reflektioner rörande könsskillnader inom polisycket (Trost 2005: 14). Vi har valt att arbeta med kvalitativ metod i form av kvalitativa intervjuer, därför att vi ville fånga upp den mellanmänniska interaktionen mellan oss som intervjuare och informanterna (Kvale 1997: 39). Kvalitativ metod beskriver mångsidiga aspekter av fenomen med ord i motsats till kvantitativ metod som analyserar med hjälp av siffror. Fördelen med kvalitativa intervjuer framför kvantitativ metod är direktkontakten med individer, vilket innebär att vi haft möjlighet att formulera passande fölfrågor samt att intervjupersonerna kan kontaktas i efterhand om frågor uppstår (ibid.: 36). Samtalet och dialogen mellan individer är en viktig del av interaktionen, genom att samtala med varandra, ställa frågor etc. skapar individerna relationer till varandra. Den kvalitativa intervjun grundar sig i vardagssamtal mellan individer, dock är den ett professionellt samtal, ett forskningsverktyg med struktur och syfte (ibid.: 13). Varav den inhämtar åsikter angående ett ämne ifrån ett antal informanter vilket ger en allsidig världsbild (ibid.: 14).

3.1 Urval

Studien handlar om kvinnor inom polisen, avsikten med studien är inte att genomföra en arbetsplatsundersökning, därför ser vi inget hinder med att studien utförs på olika orter. Eftersom vi enbart varit intresserade av att intervjua kvinnor tvingades vi vända oss till flera arbetsplatser för att finna tio informanter. Tre olika arbetsplatser kontaktades för att få tillgång till ett undersökningsfält. Först skickades ett e-mail med en kort beskrivning av oss samt studien till polisstation ett, för att höra om där fanns något intresse att delta i vår undersökning. Texten upplyste om att materialet kommer att behandlas konfidentiellt, att intervjun är frivillig och att den när som helst kan avbrytas. Därigenom fick vi tillgång till nästintill hälften av kvinnorna, fyra kvinnor hörde av sig. Dock var deltagande intresset för lågt, därav kontaktades polisstation två, på motsvarande sätt som tidigare skickades ett e-mail till stationen. Två kvinnor visade intresse för undersökningen, resterande fyra av informanterna kontaktades genom att vi personligen befann oss på polisstation ett och tre. Därefter bestämdes tid och plats genom ett e-mail/telefonsamtal för utförandet av intervjuerna.

Presentation av informanterna

Informanterna består av tio stycken kvinnliga poliser, vilkas pseudonymer är Elisabeth, Irene, Anita, Lina Pernilla, Anna, Annika, Eva, Malin och Therese. Fyra av kvinnorna innehar någon form av befälsbefattning, tre av kvinnorna är polisassistenter och tre har andra inre tjänster. Kvinnornas åldrar är ifrån 20 till 50 år, där fyra är över 40 år, fem är över 30 år samt en yngre än 30. Två av kvinnorna är relativt nya i polisyrket. Två av kvinnorna bor ensamma och har inga barn, två har man eller sambo utan barn, sex av kvinnorna har sambo/man samt barn. Fem av kvinnorna arbetar på polisstation ett som ligger i en mellanstor stad, två av kvinnorna arbetar på polisstation två som också ligger i en mellanstor stad, resterande tre kvinnor arbetar på polisstation tre som ligger i en mindre ort.

3.2 Intervjuguiden

Intervjuguidens struktur skapades genom inspiration ifrån Berits Åbergs intervjuguide (2001). Ett enhetligt tema i intervjuguiden berör normer, eftersom normer kan vara svåra att upptäcka var en genomtänkt intervjuguide oerhört viktig för undersökningen (Trost 2005: 16). För att upptäcka rådande normer formulerades frågor rörande kvinnornas yrkesutövande, vilket blev ett försök att ringa in och finna mönster. Vi kan exemplifiera genom frågan: vem kör polisbilen? Syftet var inte att ta reda på vem som faktiskt körde bilen, syftet var att ta reda på om det fanns yrkesmässiga skillnader mellan kvinnliga och manliga poliser. Därmed försökte vi positionera normerna genom att ställa frågor om vardagliga ting i deras arbete (ibid.: 16). Intervjuguiden innehöll ämnen och teman rörande könsskillnader och normer som diskuterades i intervjun, varav frågorna som formulerats i förväg följdes upp med passande följdfrågor (Kvale 1997: 121). Vår intervju är således en halvstrukturerad intervju där temat rörande normer och könsskillnader har varit i fokus, samt att frågorna varit förutbestämda (ibid.: 117).

3.3. Förberedelser inför intervjuerna

Innan genomförandet av intervjuerna träffades vi för en genomgång rörande utformningen av intervjuerna, då de skulle vara i likhet med varandra (Liedholm1999: 183). Fördelen med att göra engångsintervjuer är att vi har haft en klar och uttalad roll på fältet som intervjuare. Vid intervjuer som utförs vid upprepade tillfällen kan intervjuarens roll ändras till att emellanåt anta rollen som vän eller deltagare (ibid.: 183). Då informanterna befinner sig på olika orter,

samt att vi två som genomfört studien är bosatta på olika orter har vi valt att dela upp intervjuerna. Fördelen med att vara en intervjuare och en informant är att intervjun inte upplevs som ett maktövertagande, vilket kan inträffa med två intervjuare och en informant (Trost 2005: 46). Informanten kan i ett sådant läge känna sig underlägsen. Nackdelen med att vara ensam intervjuare är att vid situationer då intervjuarna är två kan de hjälpas åt och komplettera varandra under intervjun (ibid.: 46).

3.4 Genomförandet av intervjun

Genom telefonsamtal bestämdes en plats för intervjun, informanten fick i första hand bestämma platsen, dock ombads vi av de flesta att avgöra var intervjuerna skulle äga rum. Mötet började med en kort presentation av oss och vår studie, därefter berättade vi om de forskningsetiska reglerna, såsom att de inte var tvungna att svara på alla frågorna etc. (Trost 2005: 64). Vid intervjun är de första frågorna avgörande för hur resten av intervjun ska flyta, för att starta en dialog bad vi informanterna att först berätta kortfattat om sig själva (ibid.: 64). Intervjun är fokuserad på ett specifikt ämne i informantens sociala värld, som intervjuare var det vår uppgift att leda informanten till dessa teman, dock inte till bestämda uppfattningar (Kvale 1997: 37). Informanten ledsagades in på teman rörande könsskillnader och normer genom intervjufrågorna, inga ledande frågor ställdes samt att vi varit noggranna med att inte påtvinga dem vår egen uppfattning (ibid.: 37).

När informanterna började berätta kort om sig själva besvarades flera av de första bakgrundsfrågorna, vilka handlade om när de började polishögskolan samt när de blev färdiga poliser. Sedan startade frågorna med första temat: *polisyrket* vilket t.ex. handlade om trivsel på arbetsplatsen och nuvarande arbetsplatsen. Nästa tema handlade om hur de uppfattade sin yrkesroll, därefter kom frågor angående följande teman: *könsskillnader, jämförelser med kollegor, uppskattning på arbetet* och avslutningsvis fyra frågor utan specifikt tema. Frågorna var korta, direkta och ställda en åt gången. Vi ställde frågor som handlade om beteenden och skeenden, vi bad informanterna att utveckla sina svar samt att exemplifiera (Trost 2005: 76-77). Meningen är att deras beskrivningar skulle röra specifika situationer och händelser (Kvale 1997: 37). Syftet med de flesta av frågorna var att upptäcka vilka rådande normer som existerar samt hur kvinnorna uppfattar respektive inte uppfattar dem. Frågorna situationsanpassades och ställdes i passande ordning, som följdes upp med olika följdfrågor, därav gavs informanterna möjligheten att själva redogöra för sin situation och önskemål

(Liedholm 1999: 166). Den genomtänkta intervjuguiden hjälpte oss som intervjuare till ledning av intervjusituationen, intervjuguiden var vår checklista för diskussionsområden. Vid sidan av intervjuguiden hade vi ett anteckningsblock där vi hade möjlighet att anteckna tankar och intryck av intervjun (ibid.: 177). Innan inspelningen avslutades tillfrågades kvinnorna om de hade något att tillägga intervjun, vi tillfrågade kvinnorna om vi fick kontakta dem om frågor uppstod under arbetets gång, varefter mötet avslutades.

Under intervjuerna ägde observationer rum, vi som forskare/undersökare hörde, såg och iakttog med alla sinnen. En observation av det icke- verbala, kroppsspråk, gester, skratt m.m. blir till faktorer som vi försökt att tolka på rätt sätt (Liedholm 1999: 184). Under intervjusituationerna var det viktigt att försöka uppmärksamma utifall informanterna verkligen berättade sina åsikter och känslor, eller utifall de gav en version av vad de förmodades tycka och känna (ibid.: 185). Dock har vi tolkat att informanterna varit uppriktiga, vi har inte upplevt att de vaktat sina ord utan att de angivit ärliga beskrivningar rörande deras uppfattningar.

3.5 Ljudupptagning

Intervjuerna spelades in med hjälp av ljudupptagningsutrustning i form av bandspelare samt mobiltelefon, därmed har vi haft möjlighet att skriva ut hela intervjun samt lyssna till tonfall och ordval (Trost 2005: 53-54). Genom inspelningen har vi själva också lärt oss av egna misstag när vi lyssnat till våra egna röster. Under intervjun behövde vi därför inte anteckna mycket utan vi kunde koncentrera oss på frågorna. Dock är det en mycket tidskrävande metod, vilket är en nackdel. Eftersom vi inte spelat in med videokamera har gester och mimik gått förlorat. Därmed förlorar vi en del av innehållet vid utskriften av intervjuerna. Därför är det viktigt vid kvalitativa intervjuer att vi själva utfört intervjuerna då minnet är viktigt vid tolkning/analys av materialet (ibid.: 53-54).

3.6 Empatiskt förmåga i interaktionen mellan intervjuare och informant

Det är viktigt att vi som intervjuare känner empati med informanten, vilket innebär att vi som intervjuare kan sätta oss in i informantens värld, se situationen ur informantens perspektiv (Trost 2005: 36). Därför är viktigt att vi varit medvetna om informantens sociala värld, hur hon uppfattar sin sociala värld samt hur detta påverkar hur hon uppfattar sin omgivning (ibid.:

36). Vårt intresse för informanten ska styra ämnet eller temat vi som intervjuare vill studera. Intervjuerna med de kvinnliga poliserna har varit intressanta och lärorika, dock har det varit komplicerat att bibehålla det aktuella ämnet då samtalet med informanterna varit trevligt och kvinnorna gärna talat kring andra intressanta ämnen. Genom att lyssna och ställa frågor har vi försökt fånga in informationen och leda tillbaka henne till det aktuella diskussionsämnet, dock har vi varit försiktiga med att inte ställa ifrågasättande frågor. Utifrån de teorier vi avsett att använda har svaren sedan analyserats noggrant, genom att koppla svaren till olika teorier har ett svar som från början verkat enkelt och givet visat sig vara mycket komplext (ibid.: 36-37).

3.7. Tolkning av empirin

Informantens livsvärld är det intressanta för oss som intervjuare, vi presenterar den centrala informationen informanterna har delgivit oss i resultatavsnittet samt i analysen (Kvale 1997: 34). Genom att lyssnat till informationen som de kvinnliga poliserna delgett oss beskriver vi deras livsvärld, detta innebär att informantens livsvärld i vår studie utgörs av deras yrkesroll som kvinnliga poliser. Under intervjuerna observerade vi gester, ansiktsuttryck samt hur orden uttrycktes, intervjuaren ska också uppmärksamma vad som sägs samt vad som sägs mellan raderna, vi lyssnade till vad de kvinnliga poliserna berättade, samt att vi uttolkat de eventuella normer och könsskillnader som inte direkt uttalas men ändå råder (ibid.: 34). Det insamlade empiriska materialet har vi delat in i olika teman för att skapa ett helhetsintryck, vilket sedan tolkats och analyserats med hjälp av teoretiska infallsvinklar (Widerberg 2002: 144-145). Mångtydigheten hos informanterna samt oss själva som intervjuare har varit komplicerat att reda ut. Under transkriberingen upptäcktes att kvinnorna inte alltid svarat direkt på frågan vi ställde, vilket kan bero på en brist i kommunikationen ifrån oss. Omvänt har vi även påträffat information där kvinnorna är motsägelsefulla emot sig själva (Kvale 1997: 38). Vi som intervjuare har försökt att åsidosätta vårt förutsättningsmedvetande då vi vill förmedla en öppenhet genom att inte styras av vår förförståelse. I studien innebär detta att vi som intervjuare försökt åsidosätta vår förförståelse rörande könsskillnader inom polisen (ibid.: 37).

3.8. Forskningsetik

Kvinnorna informerades som tidigare nämnt om forskningsetiken genom e-mail före intervjun, samt att vi innan intervjuns start återigen meddelade rörande konfidentialitet etc. Vi som undersökare för inte informationen vidare samt att vi inte avslöjar informanternas

identitet, för att värna om våra informanternas konfidentialitet (Kvale 1997: 235). På grund av specifika önskemål ifrån ett par av informanterna att inte röja deras identiteter har vi valt att inte göra längre och personliga presentationer av informanterna. Därmed kan presentationen av informanterna tolkas som opersonlig då vi enbart grupperar efter befattningar, ålderskategorier etc., utan att nämna namn. Därför förekommer också benämningen ”en av informanterna”, istället för dennes pseudonym, eftersom önskemål inkommit om att informanternas identitet inte ska framgå.

Trost varnar för att lova för mycket, att lova informanten att hon när som helst får avbryta intervjun innebär inte att informanten kan kräva att materialet förstörs (2005: 43). Vilket innebär att intervjun kan och får avbrytas men det insamlade materialet fram till avbrottet tillhör oss, informanten kan inte i efterhand höra av sig till oss för att kräva att materialet förstörs (ibid.: 43-44).

Vi kommer inte att låta utomstående få ta del av den insamlade empirin, samt att vi inte berättar för någon vilka vi intervjuat eller vilka som valt att inte ställa upp i intervjun (ibid.: 40-41). Genom att delge denna information till informanterna, frågat om det är ok att spela in samtalet, talat om för dem att de inte behöver svara på alla frågor samt att de har rätt att avbryta intervjun, anser vi att vi tagit hänsyn ur ett forskningsetiskt perspektiv (ibid.: 43).

4. Resultat

I resultatet redovisas de tio intervjuer som vi gjort med kvinnliga poliser. Resultatet presenteras genom att vi tematiserar med rubriker och underrubriker, där det första temat handlar om hur kvinnorna betraktar en bra polis.

4.1 Bilden av en bra polis

På frågorna angående vilka egenskaper en bra polis besitter samt hur denne ska se ut, har kvinnorna angivit olika svar. Det är främst två egenskaper som kvinnorna delar upp sina svar i, några av informanterna tycker att de *personliga* egenskaperna såsom empatisk förmåga är viktigast medan andra menar att det är de *fysiska* egenskaperna såsom fysisk styrka som är allra viktigast. De flesta informanterna angav både fysiska och personliga egenskaper som viktiga för en bra polis. Ingen specifik bild av hur en polis bör se ut framkom, dock har de flesta påpekat individens fysiska storlek då de anser att en polis inte ska vara för liten. En bra polis visuella utseende har varit svårare att uttolka, informanterna angav tre svarsalternativ: utseendet är relevant, utseendet ska vara praktiskt, samt svarsalternativ tre där svaret tyder på en dualism.

Nedan följer uppdelningarna som tematiseras: *personlighet*, *fysisk styrka* och *utseende*.

Personlighet

”En bra polis bör vara lugn, trygg, positiv och ha stor empati och tycka mycket om människor” (Pernilla). Elisabeth anser att besitta kunskap är viktigt, samt att ett inre lugn och medkänsla för andra individer är essentiellt, eftersom stressrelaterade situationer inte är ovanliga i yrket. Därutöver ska en polis kunna inta flera perspektiv och inte fastna i gamla tankesätt (Malin).

Sammanfattningsvis: En bra polis ska enligt de flesta i undersökningen vara lugn, trygg, empatisk samt social.

Fysisk styrka

Informanterna beskriver de fysiska förutsättningarna som betydelsefulla, en bra polis förväntas enligt Anna vara stark och inte för liten:

Man förväntas att inte vara för liten, men det finns de som är korta och väldigt spåda. Men jag tror att kollegornas förväntningar är att man ska vara stark, man ska kunna hålla i. Jag tror att det är stora förväntningar på de fysiska förutsättningarna (Anna).

Malin beskriver att det inte finns något specifikt fysiskt utseende för en polis, dock påpekar hon att en polis inte bör vara för liten:

Inte för liten, man kan nog inte vara för lång eller för stor men just för liten tror jag inte. Som sagt man jobbar två och två, och man ska kunna göra alla arbetsuppgifter båda två, om vi transporterar in någon som börjar bråka där bak, då vill jag känna att min kollega klarar av det. Ok, om det är en bodybuildare då är det kanske inte någon som klarar av det. Men om man tar in en normalstor person så vill jag att min kollega ska klara av det utan att jag känner att jag måste stanna bilen och hjälpa till.

Empirin tyder på att det finns en oenighet om huruvida den fysiska förmågan är en essentiell egenskap för en polis eller ej. De flesta av informanterna framhäver de personliga egenskaperna som väsentligast för hon/han ska vara en bra polis. Samtidigt framhävs de fysiska egenskaperna som beaktansvärda för yrkesutövandet, vilka framförallt framhävs när kvinnorna jämför sig med sina manliga kollegor.

Utseende

Genom att ställa frågor rörande utseendet undersökte vi om en polis ska ha ett speciellt utseende. Informanterna är inte likartade i sina svar då de angav olika svar rörande utseendet. Svaren kategoriseras i två alternativ: *utseendet är relevant* och *utseendet ska vara praktiskt*.

En polis utseende är relevant, hon/han ska se diskret och naturlig ut, kvinnliga polisens smink bör vara diskret, tatueringar bör ej vara synliga (Annika).

Inte för mycket smycken, inte för mycket smink, man kan inte ha världens håruppsättningar eftersom man ska ha sin båtmössa på sig som trycker ner allt. Man ska nog se ganska normal ut, inte för mycket av någonting (Malin).

Informanterna beskriver också den praktiska aspekten med utseendet, där piercing i ansiktet samt långa örhängen inte är lämpligt eftersom sådant kan vara farligt, likaså gäller att halsband ska vara instoppade under uniformen (Therese). Långt hår ska vara uppsatt, vilket grundar sig i att det inte ska vara till besvär samt att ingen ska rycka tag i det (Anna). Några av informanterna har antytt på en dualism rörande utseendet, där de menar att utseendet är irrelevant men ändå uttryckt utseendemässiga normer:

Idag kan du se ut nästan hur som helst. [...] Det finns tjejer som kommit jättesminkade med långa röda naglar. Då har man nog tittat, tyckt och tänkt men aldrig sagt någonting, vad jag vet (Eva).

Jag tror att man ska se ren och snygg ut, då menar jag inte vacker utan ordentlig. [...] Jag tror inte att folk förväntar sig att man ska se ut på ett speciellt sätt längre. Vårdad tror jag att folk förväntar sig (Therese).

Sammanfattningsvis kan utseendets relevans beskrivas som viktigt för en polis, dock beskrivs olika premisser för hur utseendet är viktigt.

4.2 Allmänheten

I studien har alla kvinnorna berättat att de bemötts och uppfattats annorlunda enbart på grund av könstillhörighet. Kvinnorna menar att de överlag bemöts väl av allmänheten, dock har alla beskrivit situationer där allmänheten genom ord eller kroppsspråk reagerat (positivt eller negativt) över att de är kvinnor, de som arbetar i uttryckningen kan dock känna sig längst ner i hierarkin.

Först presenteras kvinnornas uppfattning av den allmänna synen på polisen, sedan presenteras kvinnornas upplevelser av allmänhetens reaktioner mot kvinnliga poliser.

Allmänhetens uppfattning om polisen

Informanterna anser att allmänheten är positiv och behandlar dem med respekt: ”positivt så gott som alltid positivt, ibland mer än positivt, det beror på, lite fulla karlar kan vara lite för positiva” (Eva). Dock beskriver Eva att de personer som bemöter henne negativt oftast är personer som har det svårt:

Den allmänhet som sköter sig tycker jag ofta man känner positiv respons ifrån. När man träffar de som har det jobbigt i samhället, är det inte alltid man känner att man får något igen. Men de få gånger man känner respons ger det otroligt mycket.

Informanterna anser att det finns en negativ laddning gällande utryckningspolisen i jämförelse med andra tjänster inom polisen. Polisen har en hierarkisk struktur där polisaspiranter som arbetar i utryckningen anses som längst ner (Annika). Eva beskriver synen på utryckningspolisen av både allmänhet och chefer: ”det känns som många både våra egna chefer och allmänheten tycker att krim-personal är det fina och vara, utryckningspolis är man bara i början”.

Allmänhetens reaktion på kvinnliga poliser

Alla våra informanter har upplevt olika reaktioner från allmänheten, här följer de reaktioner kvinnorna upplevt i arbetet.

Mötet med kvinnliga poliser

Malin beskriver att hon ofta får kommentarer för att hon är kvinna. Allmänheten reagerar på kvinnliga poliser och framförallt om det skulle vara två kvinnliga poliser i en patrull:

Man får ofta kommentarer just för att man är kvinna. Nu är det faktiskt väldigt många kvinnor på myndigheten. Det är ingen ovanlighet att man åker två kvinnor i en patrull. Men då är det många i allmänheten som reagerar ”men oj två kvinnor”. Jag tror inte att man ska vara kvinna när man är polis, man ska nog vara en man i 35-40 års åldern (Malin).

I likhet med Malin upplever Elisabeth att två patrullerande kvinnliga poliser får ett annorlunda bemötande, de får kommentaren: ”två kvinnliga poliser!”. Vilket hon anser lite påfrestande, därför har hon emellanåt sagt ifrån: ”vi är poliser, punkt”. Arbetsmässigt menar Elisabeth att de kvinnliga poliserna får ett annat bemötande då hon lagt märke till att de blir kallade andra

skällsord än sina manliga kollegor. Lina upplever allmänheten som chockade när de möter kvinnliga poliser: ”kolla två kvinnliga poliser”, vilket hon anser egendomligt då ingen reagerar när det kommer två manliga poliser. Lina beskriver en händelse när hon tillsammans med kvinnliga kollegor skulle bryta upp en plåtdörr där allmänheten var helt förundrade över hur de skulle klara av uppgiften:

En gång var vi tre tjejer som skulle bryta upp en plåtdörr, det stod säkert femtio personer runt omkring och var helt förundrade över hur vi skulle lyckas få upp dörren, då fick vi kommentarer såsom ”kolla tjejerna”. Det är nog den mest extrema situationen jag har varit med om, just att folk stirrade och kommenterade hur vi skulle få upp den där plåtdörren, men vi lyckades!

Fokus riktas mot de kvinnliga poliserna och inte på deras manliga kollegor.

Det finns tjejer som är väldigt manliga i sin framtoning. Medan det också finns män som är mer mjuka och fina och mer kvinnliga i sin framtoning. Då tror jag att man mer fokuserar på att tjejen är tjejig, killig eller manhaftig som man då säger. Än att man fokuserar på att killen faktiskt är mjuk och fin (Therese).

Kvinnorna åsidosätts

Informanterna berättar att allmänheten oftast vänder sig till den av de båda poliserna som tar första kontakten när de går fram och tilltalar en person. De har inte observerat någon större skillnad mellan sig själva och manliga kollegor när de är ute och arbetar, de känner sig jämställda med sina manliga kollegor. Dock har alla redogjort för situationer som vi tolkat beror på könsskillnader, då de som kvinnor blivit åsidosatta av personer som valt att vända sig till den manliga kollegan. När Anita började arbeta som polis tvingades hon flera gånger att förklara i telefonen: ”hon är polis och det går bra att tala med henne”, då kunde hon få kommentarer som ”å är det en kvinnlig”.

Allmänheten väljer den manliga kollegan

Malin ger exempel på en situation då hon arbetar med en manlig kollega och de ska gå fram och prata med en person: ”om båda två går fram ungefär samtidigt så kan det hända att de pratar med den manliga”. Likaså berättar Eva om situationer i hennes arbete där hon känt att allmänheten vänt sig till hennes manliga kollega bara för att han är man: ”vissa gånger har

någon gått rakt fram till den manliga kollegan, där man själv inte finns”. Dock påpekar hon att det även har varit tvärtom, situationer där en person gått rakt fram till henne.

Män och äldre mäns bemötande

Flertalet av informanterna har berättat att äldre män ofta föredrar att tala med deras manliga kollegor: ”ibland när man möter, speciellt äldre män och de har råkat ut för någonting vänder de sig till mannen i patrullen och pratar med honom” (Anna). Flera av informanterna har upplevt situationer där män med annan etnisk bakgrund inte velat tala med dem: ”Det var pga. kön som han inte ville prata med oss [...] väldigt tydligt” (Pernilla).

Där finns en etnisk fråga också, där folk ifrån andra länder, där de kanske har en annan kvinnoyn än vad vi har här. Där vänder de sig till mannen och pratar med honom. Jag har varit med om något fall där jag som kvinna inte fått ta i den omhändertagna, för honom då. Sen är det inget vi brukar gå efter, men för att vi inte skulle få något fysiskt motstånd valde jag att backa och en manlig kollega tog över (Therese).

4.3 Kollegor

I ovanstående stycke beskriver kvinnorna hur de uppfattar att sina manliga kollegor får ett annorlunda bemötande i förhållande till dem. En kollegial uppskattning av de manliga kollegorna beskrivs, dock kan alla kvinnorna berätta om skillnader de upplevt mellan kvinnliga och manliga poliser. Dessa skillnader aktualiseras genom: *fysiska skillnader*, *arbetsmässiga skillnader* samt *åldersskillnader*.

Fysiska skillnader

Kvinnorna berättar att de inte jämför sig med sina manliga kollegor. Dock påpekas männens fysiska förutsättningar på olika sätt under intervjuerna. Anna önskar att: ” [...] fysiskt skulle jag vilja vara längre. [...] även om jag inte är svag så är många män, inte alla, men många fysiskt starkare”. Kvinnorna framhäver männens fysik som en positiv faktor när det gäller vissa arbetsuppgifter:

Männen har en annan råstyrka, alltså fysisk styrka. Det går aldrig att komma ifrån, är det en 150kg bjässe som är våldsam är det bättre om det är sex manliga poliser än sex kvinnliga poliser som ska försöka ta hand om honom (Eva).

De fysiska förutsättningarna är enligt informanterna inte en avgörande faktor för huruvida de klarar av sina arbetsuppgifter. Dock påpekar de flesta informanterna att de skulle vilja vara fysiskt starkare, där de framhäver sina manliga kollegors fysiska förmåga. Pernilla anser sig alltid fullt tillräcklig, skillnaderna är fysiska där männen i vissa situationer är starkare, dock påpekar hon att alla män inte är starka och att hon också är stark. I arbetet som polis berättar hon: ”det är mycket sällan som man behöver hålla fast någon, oftast går det att prata med folk så det är egentligen inget problem”. Lina berättar om manliga kollegors fysiska förmåga: ”männen är större och starkare och kan gå in i olika situationer på ett annat sätt”. Elisabeth berättar först att hon inte ser några skillnader mellan kvinnliga och manliga kollegor, dock framkommer skillnader när hon berättar:

Arbetet ute på fältet innebär att de fysiska skillnaderna gör sig påminda, det är skillnaden [...] det känns ologiskt att dela in i olika jämförelsegrupper för skillnaderna kan vara större mellan olika människor än det kan vara mellan en man och en kvinna. Det är inte någon skillnad, men i vissa sammanhang är man i minoritet eftersom det ser ut som det gör.

Malin beskriver att när hon åker bil i arbetet känner hon det säkrare att åka med en manlig kollega. ”Jag vet inte om man har en förutfattad mening om att männen är vana vid att köra mer”. Situationer då våld uppstår (av män) föredrar hon också att arbeta med manliga kollegor då de anses vara fysiskt starkare:

Det är många gånger när man ska ta konflikter med personer och ta till våld, då känns det bättre att åka med en man än en kvinna för ofta är männen starkare än kvinnorna. Och det är lite motsägelsefullt eftersom jag själv är kvinna. Då borde jag tycka att andra tycker det är säkrare att åka med någon annan än mig. Men just när man ska börja bråka och ta tag i folk, just när man ska ta tag i män då känns det bättre. Ta tag i kvinnor spelar inte så stor roll.

Vid situationer då människor behöver öppna sig tycker hon att det kan vara bra att ha vissa kvinnliga kollegor med sig.

Sammanfattningsvis innebär det att kvinnorna jämför sin fysiska förmåga med sina manliga kollegor. Dock berättar ingen att deras fysiska förmåga skulle vara otillräckligt, men att de i jämförelse med sina manliga kollegor hamnar i ett fysiskt underläge.

Arbetsmässiga skillnader

Informanterna beskriver arbetsmässiga skillnader inom polisyrket där kvinnor och män tar på sig olika roller, Pernilla beskriver förhörssituationer då hon arbetat med manliga kollegor som varit aggressiva vilket hon upplevt som otrevligt. För att kompensera kollegans otrevliga bemötande har hon tagit på sig en mer aktiv roll, mot att normalt haft en passiv roll som andra förhørsledare, detta för att balansera förhöret som inte hanterats regelmässigt. Lina anser att poliser har olika roller som sedan situationsanpassas:

[...] framförallt att man själv har olika roller [...] jag tror att man själv har olika roller i sin polisroll, jag jobbar väldigt mycket med en kollega här och jag upplever att vi kompletterar varandra mycket väl (Lina).

En kvinnlig polis kan ha en lugnande effekt vid stökiga situationer anser Therese. Hon ger ett exempel rörande ett bråk på stan, då hennes manliga kollega inte skulle lugna ner situationen medan hennes närvaro som kvinna gör det. Annika beskriver en likadan situation ” även om det är rått i samhället slår man inte en kvinna, man slår inte heller då en kvinnlig polis. Vi kan dämpa om det är oroligt genom vår närvaro”. Malin beskriver skillnaderna mellan kollegorna följande:

Män och kvinnor är olika som personer, då blir det att man jobbar på olika sätt. De flesta män jobbar på sitt sätt. Det är nog inte så mycket de manliga kollegorna som gör den rollen, utan det är nog folket vi möter, alltså hur de möter oss, som gör att det blir olika roller. Kommer det till exempel två kvinnliga poliser till ett jobb blir du inte bemött på samma sätt av de flesta som om det kommer antingen en man och en kvinna eller två manliga poliser.

Lina menar att kvinnor och män agerar olika vid till exempel ingripanden, där hon som kvinna har en avväpnande och lugnande effekt i jämförelse med sina manliga kollegor:

Det blir liksom inte mer testosteron i situationen, det blir ganska avväpnande ”lilla vännen”. Det är min styrka medan karlar kan gå in och verkligen ta tag i någon och säga ”nu jävlar” och de reder ut den situationen, jag kan inte gå in så hårt för då kan jag piska upp stämningen till något som jag inte reder ut själv, man får välja hur man går in.

Anita beskriver skillnader mellan hur kvinnliga respektive manliga poliser utför sina arbetsuppgifter. Hon upplever att kvinnor lägger ner mer tid för att skapa kontakt: ”det är väl

det här som man kallar för de omvårdande sidorna”. Kvinnorna intar en större omvårdande roll medan männen är de som försöker styra upp situationen (Annika). Åtskilliga klagomål ifrån allmänheten som berör manliga poliser beror på att polisen inte har tagit tillräckligt med tid för att skapa en bra kontakt med människan som den ska bötfälla eller dylikt (Anita). Hon upplever att männen många gånger främst använder sin fysiska styrka:

En del fick för sig att de kunde stå och skälla en kvart men de tog inte den här (hon visar på pennan) och gjorde vad de skulle, t.ex. skrev en bot, den repressiva delen hade de fullständigt glömt, [...] vi har inte betalt för att stå och skälla på folk, jag brukade säga att pennan är mitt vapen! (Anita).

Sammanfattningsvis: Kvinnliga poliser tillskriver sig en större omvårdande roll än sina manliga kollegor. De anser sig besitta en lugnade effekt genom sin blotta närvaro, i jämförelse med sina manliga kollegor.

Åldersskillnader

Fyra av informanterna innehar befälsbefattning, de anser inte att det finns någon skillnad mellan hur kvinnorna och männen de basar över lyssnar till dem. Ett av befälen ansåg att i vissa fall lyssnar männen bättre till henne än vad kvinnorna gör. Snarare menar de att där finns en skillnad i ålder, de som är yngre i tjänst lyssnar inte alltid lika mycket. Kvinnorna beskriver att de har en bra relation till sina manliga kollegor, förutom att äldre kollegor (män) kan komma med kommentaren ”men lilla gumman” (Therese).

4.4. Uppfattning av rådande normer inom polisen

Polisen är på väg mot en förändring gällande könsnormer, men påverkas fortfarande av kvarlevande manliga normer:

Det är mannen som är norm i samhället, i många situationer. Det avspeglar sig naturligtvis på polisen, där har det varit betydligt starkare eftersom polisen bara har varit män tidigare. Mycket av det lever fortfarande kvar (Therese).

Flertalet av informanterna har uppmärksammat rådande normer inom polisen. Nedan följer kategorier som förklarar på vilket sätt samt i vilka sammanhang kvinnorna har uppmärksammat och eventuellt anpassat sig efter de rådande normerna.

Den stereotypa polisen

Anna ger en bild av den stereotypa polisen när hon beskriver att normen inom polisen är manlig och att det stereotypa utseendet för en polis är stor och stark:

Låt säga att det kommer en liten polis, en kort person, vilket många av kvinnorna är i jämförelse med männen. Hon ses inte alltid med öppna ögon, kollegorna tänker, tar de in vad för någonting som helst nu för tiden, hon måste bevisa att hon kan.

Utrustningen såsom pistol, bälte etc. polisen använder är skapade efter en manlig kropp, vilket kan ligga till grund för att en man förknippas med formuleringen polis medan en kvinna förknippas med formuleringen kvinnlig polis (Anna).

Männens ord väger tyngre

Pernilla anser att hon som kvinna idag enkelt får sin röst hörd i jämförelse med för tio år sedan, Elisabet kan göra sig hörd i de flesta sammanhang, dock är hon medveten om att det råder skillnader i hur män och kvinnor uppfattas:

Det finns någonting som sitter i väggarna som gör att det en man säger väger tyngre än om en kvinna säger det [...] jag har ju inte utmanat normen än men det kommer jag nog att göra, det är bara en tidsfråga.

Rädsla för en stark kvinna

Elisabeth berättar att hon har fått möjlighet att delta i en projektkurs om kvinnligt ledarskap, när hon kom tillbaka ifrån kursen reagerade somliga manliga kollegor med rädsla för att hon enklare skulle få en chefstjänst: ”Vissa var rädda att vi skulle få någon slags gräddfil och ta chefsjobben ifrån dem, men det är bara att titta på alla manliga chefer och se vilka som har gått i gräddfilen” (Elisabeth).

Förändrat beteende för att passa in

Therese berättar att hon har förändrat sitt beteende. Förr kunde hon ge kollegorna en kram eller massera någons axlar. Vilket hon har slutat med därför att hon upptäckte att hennes beteende kunde missuppfattas som flirtigt.

Flertalet av informanterna framhåller att de manliga kollegorna är mer rakt på, tuffa eller macho, Therese menar att kvinnorna också kan vara sådana, vissa anammar det när de blir poliser. Hon beskriver en kvinnlig kollega: ” där en kvinna verkligen har tagit på sig den

manliga rollen, börjat skämta med väldigt grova sexskämt. Just för att det var den jargongen med de hon jobbade ihop med”. Therese menar att kvinnor får den plats de tar och att de inte tar mycket plats.

4.5 Därför blev jag polis

Informanterna har berättat om olika anledningar till varför de ville bli poliser, dessa aktualiseras utifrån begreppen *samhällsengagemang* samt *rättspatos*. Flera av informanterna har angivit båda svarsalternativen som anledning till att de sökte sig till polisyrket.

Samhällsengagemang

Informanterna valde polisyrket på grund av ett genuint samhällsintresse, genom polisyrket såg de möjligheter att göra någonting gott för samhället. Malin berättar att hon ville bli polis för att ”hjälpa till att ordna upp samhället”, likaså berättar Elisabeth: ”det var en gammal dröm, att hjälpa och ställa till rätta med ganska enkla medel”. Kvinnorna beskriver att yrket är socialt samt att de kan hjälpa människor:

Visst vill man jobba med människor men det gör man ju inom väldigt många yrken. Man kan göra lite, man kan inte rädda världen men man kan göra sin lilla del. Man kan göra ganska mycket som polis, ställa till rätta och hjälpa människor (Annika).

Anna berättar att hon inte visste vad yrket innebar: ”jag tyckte att det verkade bra och att man kunde hjälpa människor”. Den vardag poliserna möter är inte alltid enkel att handskas med, Pernilla och Irene menar att den sociala misär de ofta möter är mycket påfrestande. I sådana situationer upplever många av informanterna en otillräcklighet och en vilja att göra mer:

När man är hos en familj, där kanske kvinnan har blivit misshandlad, hon behöver inte ha några barn, jag kan ändå känna jag bara vill krama henne och man vill fixa och dona. Men man har inte tid, man ska sitta där och förhöra henne medan hon mår skitdåligt. Det kanske kommer fram att han slagit henne jätte många gånger förut. Då skulle man bara vilja rycka henne därifrån och fixa annat boende för att hjälpa. Likadant när det gäller ungar, då mår jag skit dåligt. Då önskar jag att jag hade befogenheter, men jag vet inte vad jag skulle göra med de barnen. Där finns varken tiden eller kunskapen om hur man ska ta hand om dem. Där kan man känna frustration över att man inte kan göra mer. Det är egentligen inte meningen att vi ska göra mer heller men det är jobbigt (Annika).

Rättspatos

Genom polisyrket kan informanterna bidra till ett uppordnande av samhället, där flertalet har påpekat en tro på vad som är rätt och fel: ”Jag har alltid varit intresserad av yrket, kände att det är någonting för mig, därför att det är intressant med rätt och fel” (Therese). Lina sökte till polisyrket därför att hon värnade om rättsamhället.

4.6 Olika vägval inom polisen

Det finns en viss skillnad hur kvinnor och män söker tjänster inom polisen. Nyutexaminerade poliser börjar arbeta i utryckningen, därefter kan de söka andra tjänster. Många av tjänsterna innebär att polisen söker sig till en inre tjänst på stationen. Informanterna berättar om skillnader mellan hur kvinnor och män söker inre tjänster. Kvinnor söker på grund av familjeskäl medan deras manliga kollegor söker tjänster på grund av tankar om karriären. Flera informanter framhävde också att kvinnor ofta sökte sig in tidigare än männen, således arbetar de kortare tid i utryckningen. Argumenten tematiseras med två rubriker *familjeskäl* och *karriär*.

Familjeskäl

Eva tror att kvinnor ofta söker sig in tidigare än män, Anna anser att när kvinnor får barn söker de sig till inre tjänst, medan när deras manliga kollegor blir pappor söker de inte en inre tjänst i samma utsträckning som kvinnorna gör. Vilket Therese bekräftar:

Jag har gjort det här valet men inte min sambo, min sambo är ju man och han känner sig inte stressad över att jobba ute på grund av att han fått barn. Han säger att han tänker på det när han tar en risk att han kanske inte tar lika stora risker. Men för mig handlar det om att kanske bli stucken på en kanyl, eller att inte komma ifrån jobbet i tid. Jag har inte hört talas om någon annan man som har bytt tjänst av samma anledning som jag har.

Malin beskriver ansökningarna till inre tjänst: ”kvinnor har kanske mer naturliga orsaker till att söka sig in än vad männen har”. Hon syftar till att när kvinnor blir gravida och skaffar barn är det mer naturligt för dem än sina manliga kollegor att söka sig till en inre tjänst. Detta uttrycks också av Anna som beskriver riskerna för gravida kvinnor att stanna i utryckningen:

Kvinnor som blir gravida kan inte stanna i utryckningen på grund av riskerna, därmed måste de söka sig in, därefter är det många som stannar inne. Efter graviditeten är kvinnan mammaledig därav förlorar hon mycket arbetstid. När kvinnan sedan kommer tillbaka till arbetet efter mammaledigheten måste hon arbeta upp sin position ifrån noll.

Karriär

De manliga kollegorna tros göra val på grund av tankar rörande karriären, vägvalen när kvinnor och män söker tjänster ser också lite olika ut:

Jag tror att tjejer söker mer till Krim och killar söker mer till narkotikaroteln eller kriminalunderrättelsetjänsten. [...] många gånger tror jag att vi har olika orsaker till att vi söker [...] jag tror att många gånger tänker män mer på karriären och jag och många tjejer med mig söker av utvecklingsskäl (Eva).

Anna påpekar också att det enbart är ett fåtal kvinnor som söker chefstjänster: ”ibland är det så att många kvinnor är lite för rädda för att ta ansvar”. Malin tror att männen söker tjänster som anses ”lite mer häftiga, som kräver lite mer”.

4.7 Kvinnliga/ manliga uppgifter

Inom polisen finns inga könsskillnader menar informanterna, ändå kan de ange kvinnliga respektive manliga uppgifter vilket tyder på att det faktiskt existerar skillnader på grund av könstillhörighet. Vi har funnit tre olika teman som aktualiseras genom: *hushållsnära tjänster – kvinnans uppgift?*, *kvinnor och män – kompletterande?* samt *lagstadgad arbetsuppgift*.

Hushållsnära tjänster – kvinnas uppgift?

Skillnader mellan kvinnor och män på grund av könstillhörighet accepteras formellt inte inom polisen, ändå kvarstår vissa skillnader:

kaffekokare och sådana som plockar undan finns men vi jobbar stenhårt med att alla ska vara delaktiga i att plocka undan efter sig. Det är snacket med att du som är tjej kan göra det, accepteras inte (Eva).

Flera av informanterna beskriver att det i största utsträckning är kvinnorna som utför de hushållsnäratjänsterna på arbetsplatsen. Samtidigt påpekar de att det inte är några stora skillnader och att de arbetar på att alla ska hjälpa till. Eva berättar dock att hon fått kommenteraren när hon precis påbörjat sin nya tjänst: ”att jag skulle plocka ur diskmaskinen, ’det hör ju till ditt jobb’”. Även Annika nämner diskmaskinen och tror att i 60% av fallen tömmer kvinnorna den. Således informerar ett par av kvinnorna att det främst är deras kvinnliga kollegor som ordnar fika, fester eller födelsedagspresenter:

Vi har en äldre kvinna på vår avdelning, det är alltid hon som ordnar fester när någon har fyllt år då är det alltid hon som drar igång att vi ska ut och äta. Nu går hon i pension om ett år och då kan man fråga sig vem som kommer att ta över den sysslan eller kommer vi bara att skita i det? (Pernilla).

Malin berättar att hon ofta tömmer diskmaskinen därför att hon känner ett visst ansvar att det måste göras. Anita upplever också att det är några av kvinnorna på arbetsplatsen som ser till att det blir trivsamt och som organiserar hur disk och dylikt ska ordnas.

Sammanfattningsvis tyder informanternas uppgifter på att kvinnor i större utsträckning än män utför de hushållsnära tjänsterna inom polisen, då kvinnorna antyder att de i större utsträckning till exempel tömmer diskmaskinen eller dekorerar.

Kvinnor och män – kompletterande?

Kvinnor och män anses av de flesta av informanterna som kompletterande inom polisen. I många fall menar de att könstillhörighet inte påverkar yrkesutövandet, det har ingen betydelse, ändock finns det en del kvinnliga och manliga uppgifter. Några av kvinnorna nämner den lagstadga som säger att kvinnor enbart får visiteras av kvinnor, vilket innebär att detta per automatik blir en kvinnlig uppgift. Flertalet berättar också om situationer där män och kvinnor har olika uppgifter och de menar att kvinnor och män fungerar som kompletterande. Kvinnorna anses främst inneha tre olika ”kvinnouppgifter” vilka aktualiseras i förhållande till: *kvinnliga offer*, *etnisk bakgrund*, och *barn*.

Kvinnliga offer

I situationer där kvinnor är offer till exempel vid kvinnomisshandel, talar den kvinnliga polisen med kvinnan, medan den manliga polisen talar med mannen. Therese anser att ”utsatta kvinnor vänder sig nästan omedelbart till kvinnan i gruppen”. Malin ger exempel på hur polisen arbetar vid våldtäkt eller våld i nära relation:

Då är det ofta att man automatiskt som kvinna går fram till målsägande, går fram till kvinnan som blivit utsatt för det hela. Är då hennes man kvar i huset blir det naturligt att min manliga kollega har kontroll över honom. [...] om de börjar bråka har ofta min manliga kollega mer kraft att klara honom själv. Medan den kvinnliga målsägande har lättare att prata med en kvinnlig polis.

Etnisk bakgrund

Särskilda situationer kan förekomma då kvinnor med annan etnisk bakgrund inte tillåtas tala med manliga poliser, samt att män med annan etnisk bakgrund ibland kan vägra tala eller låta sig vidröras av en kvinnlig polis:

En del invandrarkvinnor får inte prata med män och då är det fantastiskt att det finns en kvinna som hon kan prata med och mannen kanske har lättare att prata med mannen i den situationen. Till exempel kan man då komplettera varandra och hjälpas åt med de bitarna (Eva).

Barn

Då barn far illa beskriver de flesta att det är kvinnan som tar hand om barnet. Eva ger ett exempel ”har man en kvinna med tror jag, speciellt om det är en kvinna som har egna barn att det blir naturligt att kvinnan tar hand om barnet i lägenheten eller huset”. De kvinnliga poliserna förväntas i relation till sina manliga kollegor vara bättre på att ta hand om barnen:

När det gäller brott mot barn har det nog förväntats att det är kvinnor som ska söka de posterna det kanske är så att förr fick kvinnorna göra de här uppgifterna och att det fortfarande lever kvar (Anita).

Dock svarade inte alla informanter att det är kvinnans uppgift att ta hand om barnen, Malin anser att ärenden med barn måste situationsanpassas där polisen måste överväga om en kvinnlig eller manlig polis ska ta hand om barnet. Elisabeth berättar att det inte finns statistiska bevis på att kvinnor skulle hantera barnärenden bättre: ”När det gäller kvinnor finns det statistik på att det är bättre om en kvinna pratar med dem men något sådan finns inte på barn”.

Lagstadgad arbetsuppgift

Som tidigare nämnt finns en lagstadga som per automatik innebär att vissa uppgifter tillskrivs kvinnan. Pernilla berättar att när kvinnor ska avvisiteras grundligt måste det utföras av en kvinnlig polis, kvinnor som ska lämna urinprov övervakas av en kvinnlig polis. Dock gäller detta enbart kvinnliga intagna, när män ska lämna urinprov eller avvisiteras får kvinnliga poliser övervaka och avvisitera. Lina upplever att situationen när hon som polis ska övervaka en man som ska lämna ett urinprov kan bli ganska obekvämt då hon själv kan känna obehaget som mannen känner i situationen.

4.8 Sammanfattning av resultatet

Valet av polisyrket grundar sig i ett intresse för samhället, rättväsendet samt ett genuint socialt engagemang. De flesta av kvinnorna har angivit intresse för både rättspatos och samhällsengagemang, dock framstod arbetet med människor som främsta anledningen till intresset för polisyrket. De kvinnliga poliserna i undersökningen anser att en bra polis endera besitter positiva personlighetsrelaterade egenskaper eller positiva fysiskt relaterade egenskaper. De flesta av informanterna framhävde både fysisk styrka samt personlighet, dock tillskrevs kvinnliga poliser i större grad personliga egenskaper medan manliga poliser beskrevs efter sin fysiska styrka. En polis utseende anses relevant, utseendet beskrevs med ord såsom vårdad, naturlig, snäll, diskret smink, praktiskt etc. Ett par intervju personer betraktade utseendet som irrelevant, dock framstod en dualism i deras framtoning där utseendet ändock var styrt av normer.

Informanterna har upplevt att allmänheten reagerat på och kommenterat att de är kvinnliga poliser. De har erhållit både positiva bemötanden där allmänheten behandlat dem med respekt, samt negativa bemötanden då individer vägrat tilltala dem eftersom de är kvinnor. De flesta av kvinnorna upplever ingen skillnad mellan sig själva och sina manliga kollegor, den skillnad som framhävs är männens förväntade fysiska överlägsenhet, där de själva framfört en önskan om att vara fysiskt starkare. Kvinnorna använder sig av andra metoder än männen, vid till exempel oroliga situationer berättar en av informanterna att fysiskt våld sällan används, vilket bekräftas utav flera av informanterna då de anser att kvinnliga poliser har en lugnande effekt på oroliga situationer.

Tre av informanterna har befast att polisen styrs av rådande manliga normer, dock har resterande antytt de rådande manliga normerna genom sina berättelser rörande kvinnliga och manliga uppgifter inom polisen. Kvinnorna anses i större utsträckning arbeta med omvårdande uppgifter som att ta hand om kvinnliga offer och barn, medan deras manliga kollegor bör ta hand om den inblandade mannen (om sådan finnes) eller fungera som den ledande individen som ordnar upp situationen. Ovanstående arbetsuppgifter är förväntade ”kvinnouppgifter”, det existerar även en lag som beskriver specifika uppgifter som ska uträttas av kvinnliga poliser. De lagstadgade uppgifterna gällande grundlig avvisitering samt urinprovstagning, ska utföras av kvinnliga poliser på kvinnliga intagna. Likaså finns arbetsuppgifter som inte förväntas uträttas av kvinnorna, vilka ofta syftar till användningen av

fysisk styrka. Därav förklarar de flesta av informanterna att kvinnliga och manliga poliser fungerar som ett komplement till varandra.

De omvårdande egenskaperna hos kvinnliga poliser innebär även olika vägval för kvinnliga respektive manliga poliser. Där kvinnorna beskrivs göra val av framförallt familjeskäl, samtidigt som männen gör sina val med tankar rörande en karriär. Den stereotypa beskrivningen är att en polis är en man, medan kvinnan beskrivs som en kvinnlig polis och inte enbart som polis. Därmed uppfattas de kvinnliga poliserna annorlunda än de manliga poliserna. Den kvinnliga polisen bemöts annorlunda i jämförelse med manliga poliser, och de har alla upplevt situationer då de åsidosatts till följd av att de är kvinnor.

5. Analys

I teoriavsnittet belys genusskillnadernas reproduktion, detta innebär att kvinnor socialiseras till att bli kvinnor och därmed fortlöper reproduktionen av vad som anses som ”kvinnligt”. Då mannen är norm i samhället jämförs kvinnor med män och där får kvinnan den avvikande rollen i jämförelse med mannen. Med hjälp av intervjuguiden har vi försökt att ställa frågor om hur informanterna uppfattar yrket polis, för att därmed studera huruvida genusstrukturer reproduceras inom polisen.

Innan analysens påbörjas vill vi framhäva informanternas positiva inställning till sina manliga kollegor samt betona att vi vill visa på hur genusstrukturer existerar och påverkar kvinnliga poliser, dock bör vi betona att informanterna inte upplever ett förtryck av ett manligt patriarkat.

5.1 Respektabilitet

De kvinnliga poliserna berättar likartat beträffande varför de sökte till polishögskolan: de vill hjälpa människor eller känna att de gjort någonting bra, vilket leder till en belåtenhet med sig själv. Skeggs beskriver att kvinnor försöker bli respektabla genom ett omvårdande yrke, dock har kvinnorna även angett andra faktorer såsom rättspatos som anledning till intresset för polisycket (2006: 100). Genom att arbeta tillsammans med människor och hjälpa de som utsatts för brott uppnår kvinnorna respektabilitet, som således bygger på att kvinnorna känner sig behövda av sin sociala omvärld (ibid.: 100-102). Omvårdnaden av individer grundar sig i ansvarskänslor för sina medmänniskor, Skeggs betraktar det praktiska arbetet i de omvårdande arbetsuppgifterna som grundläggande för att kvinnornas respektabilitet (2006: 92). Därigenom överbetonas egenskaper som de manliga kollegorna inte anses besitta, vilket återspeglar att respektabiliteten hör samman med det omvårdande subjektet kvinnorna finner genom arbetet (ibid.: 109).

Således synliggörs reproduktionen av ett kvinnoideal vars innebörd får negativa konsekvenser i kvinnornas yrkesvärld, då det omvårdande idealet begränsar kvinnor (ibid.: 1000). Idealet innebär att kvinnorna alltid ska vara omvårdande och Skeggs beskriver att yrket ses som ett kall, informanterna beskrev inte yrket som ett kall, dock nämner flertalet att de skulle vilja ha

möjlighet att göra mer för brottsoffren (2006: 100). I rollen som polis anses de besitta möjligheten att påverka, ändock vill de ha större möjlighet att påverka, vilket tyder på att kvinnorna till viss del ser yrket som ett kall. Beträffande kvinnoidealet beskriver informanterna allmänhetens syn på polisen, där olika förväntningar existerar rörande kvinnliga respektive manliga poliser. Informanterna i egenskap av kvinnor förväntas besitta specifika egenskaper på grund av könstillhörighet, vilket de själva i sin tur har anammat då de tillägnat sig karakteristiska ”kvinnouppgifter”: kvinnliga offer, etnisk bakgrund och barn. (ibid.: 69). Detta bör aktualiseras med hänseende till Dahlgrens studie, som visar att kvinnliga poliser för mer än 40 år sedan tillskrevs specifika ”kvinnouppgifter” (2007: 1) Dessa beskrivs genom feminina och maskulina strategier som medförde att kvinnors arbete styrdes emot socialt arbete såsom omvårdnad, medan männen associerades med fysisk styrka och våld (ibid.: 1-2)

Än idag klassificeras arbetsuppgifterna, kvinnliga poliser förväntas tala med kvinnliga offer samt med barn, varav tillvägagångssättet för hur de tillskriver sig specifika roller tyder på att yrket kan ses som ett kall (Skeggs 2006: 100). De genusbestämda rollförväntningarna förstärks genom den lagstadga som innebär att enbart kvinnliga poliser får visitera samt närvara när kvinnliga intagna ska göra urinprov. Detta förstärker den dualism som bygger på att det råder en sexuell laddning mellan kvinnor och män. Därmed synliggörs och uppstår könsskillnader mellan individer eftersom kvinnor och män tillskrivs specifika egenskaper och uppgifter etc. på grund av könstillhörighet. En diskrepans mellan kvinnor och män uppstår och reproduceras genom de ”kvinnouppgifter” som poliserna tillskrivs i sin roll som kvinna. En koppling mellan femininitet och omvårdande blir grundläggande vilket medför att ”kvinnouppgifterna” anses regelmässiga och därmed reproduceras (ibid.: 109). Könsskillnaderna accepteras som något ”naturligt” vilket medför negativa konsekvenser i kvinnornas sociala vardag. I sin kontext innebär detta att kvinnor även i sin sociala vardag ska verka som omvårdade. Skeggs beskriver att det inte blir någon skillnad mellan arbete och vardag, kvinnan förväntas alltid vara den omvårdande människan (2006: 109). Utifrån dessa premisser socialiseras de kvinnliga poliserna till att bli kvinnor, och agera utefter de tillskrivna regler som medföljer idealbilden av en kvinna.

Kvinnorna beskriver yrket som jämställt, de är medvetna om att könsskillnader inte accepteras, därigenom synliggörs inte de genusstrukturer som genomsyrar deras yrkestillhörighet (ibid.: 109). Genusstrukturen reproducerar den manliga normen genom

kvinnornas intresse av att hjälpa människor. Dock skiljer sig inte de kvinnliga poliserna helt ifrån sina manliga kollegor, kvinnorna har främst betonat vikten av att hjälpa människor, emellertid har de också nämnt vikten av att upprätthålla ordning, ty det gemensamma intresset för rättspatos förenar kvinnliga och manliga poliser. Dock kan det vara svårt för kvinnorna att se de rådande genusstrukturerna eftersom det skulle leda till ett ifrågasättande av deras arbetsätt och leverne (ibid.: 109).

5.2 Normer

När kvinnan förväntas vara den omvårdande människan, vem är det då hon jämförs med? Mannen är norm i samhället, det är mannen som är den mätbara människan, det är i jämförelse med mannen som individer definieras som kvinnor (Hirdman 2001: 59). Det finns en skillnad mellan informanternas uppfattningar, där sju informanter anser att det inte existerar könsskillnader medan tre informanter anser att polisen styrs av manliga rådande normer. Dock har de flesta ändå antytt att polisen är styrd av manliga normer, då de bland annat berättat att de flesta cheferna är män. Sett i sin kontext, och utifrån vår tolkning av materialet anser vi att polisen är styrd av rådande manliga normer, kvinnorna beskriver att allmänheten reagerar på kvinnliga poliser, framförallt om de är två kvinnliga poliser i en patrull. Vilket tyder på att stereotypen för en polis är en man och därför uppstår reaktioner mot kvinnliga poliser av allmänheten (ibid.: 59).

Den manliga normen

Åbergs undersökning beskriver att uniformen i allmänhetens ögon kan förstärka manlig könsauktoritet hos en manlig kropp, medan uniformen framhäver brist på myndighet hos den kvinnliga kroppen (2001: 123). Detta har vi noterat då informanterna berättat om situationer när de arbetat tillsammans med manliga kollegor och allmänheten har valt att vända sig till mannen i patrullen. Den manliga kollegan framstår som den auktoritära i förhållande till sin kvinnliga kollega. Kvinnorna anser att de flesta individer möter dem med respekt, dock väljer ofta äldre män att tala med den manliga polisen. En kvinna i polisuniform signalerar en avvikelse ifrån en manlig polis, därmed ges intrycket av frånvaro av en manlig polis. Kvinnor i polisuniform uppmärksammas ofta som kvinnor i polisuniform och inte som poliser i polisuniform (ibid.: 123). Detta kan exemplifieras av Elisabeth som beskrev en reaktion ifrån allmänheten gentemot kvinnliga poliser, där individer förundrat sig över att en kvinna är polis.

Mannen som norm inom polisen kommer även till tydligt uttryck när Malin berättar hur två kvinnliga poliser bemöts på uppdrag, allmänheten reagerar på två kvinnliga poliser eftersom de är avvikare (Hirdman 2001: 59). Malin beskrev en polis som en man i ca 35-40 års åldern. Mannen blir därmed A och kvinnan icke-A, allmänheten reagerar på att det är en icke man som bär en polisuniform (ibid.: 27). Det grundar sig i den sociala kontext där mannen är norm, därför synliggörs avvikaren, d.v.s. kvinnan, eftersom normer oftast synliggörs genom att någon/något avviker ifrån normen (Svensson 2007: 18).

Även kvinnornas personlighet bedöms i jämförelse med mannen (Hirdman 2001: 59). Therese berättar att en kvinnlig polis beskrivs utifrån en manlig polis, där hon som kvinna anses enligt Therese uttryck "tjejig" eller "manhaftig". Dessa uttryck bygger på en dualism mellan kvinna och man, feminin och maskulin. Därmed synliggörs mannen som det "normala", den så kallade "tjejiga" kvinnan bryter mot normen man, medan den "manhaftiga" kvinnan bryter mot normen man samt normen kvinna (Mattson 2007: 264). Den kvinnliga normen framhävs och reproduceras genom gester, språk, handlingar och beteende för hur en stereotyp kvinna bör vara (ibid.: 264). Den "manhaftiga" kvinna som Therese beskriver bryter emot dubbla normer, hon bryter mot de skyldigheter eller regler en kvinna bör efterleva, eller med andra ord det kontrakt som kvinnor och män bör efterleva (Hirdman 2004: 120). Kontraktet innebär sociala regler hur kvinnor och män ska interagera med varandra både till vardags och i arbetet. Det finns föreställningar hur individer bör vara, dessa föreställningar finns både gällande samma kön och motsatta könet (ibid.:121). Det innebär att den "manhaftiga" kvinna som beskrivs bryter mot kontraktet som styr språket, klädstil och frisyr, följaktligen det kontrakt som styr kvinnas förväntade beteende (ibid.: 121).

Heterosexuell norm

Polisen är även uppbyggd kring en heterosexuell norm som bygger på att kvinnor och män attraheras till det motsatta könet (Mattson 2007: 266). Den heterosexuella normen producerar och reproducerar skillnader mellan kvinnliga och manliga poliser. Vilket kan sammanlänkas med den tidigare nämnda lagstadga som beskriver att urinprov och kroppslig avvisitering enbart får utföras på kvinnliga intagna av kvinnliga poliser. Normer beskriver hur och när sexuella laddningar uppstår mellan individer, den beskriver även när sexuella kränkningar uppstår mellan individer (ibid.: 263). Normen tycks se olika ut eftersom lagen inte gäller när kvinnliga poliser ska visitera män. Vilket tyder på att kvinnokroppen kan ses som ett sexuellt

objekt för män, medan manskroppen inte betraktas som ett sexuellt objekt för kvinnor (Åse 2000: 94).

Den heterosexuella normen påverkar likaså arbetet kollegorna sinsemellan, då Therese beskrivit att hennes välvilja att ge kollegial uppskattning genom kramar missuppfattas av kollegor som uppvaktande (Mattson 2007: 263). Därav påverkar den heterosexuella normen arbetet eftersom kvinnorna tvingas tänka efter om de ska ge sina manliga kollegor kollegial uppskattning i denna form, därför att välviljan kan missuppfattas som uppvaktande. Normen innebär att det skapas en diskrepans mellan kvinnliga och manliga kollegor, där kvinnor kan ge kollegial uppskattning genom kramar sinsemellan utan att uppfattas som uppvaktande. Vilket kan belysas genom Annas resonemang rörande vänskapen till kollegor, hon uppskattar både kvinnliga och manliga kollegor men anser sig inneha starkare vänskapsband till sina kvinnliga kollegor.

5.3 Arbetsdelning på grund av könstillhörighet

Tillskillnad ifrån Johansson & Lundberg visar våra resultat att arbetsuppgifter till viss del tilldelas på grund av könstillhörighet och inte av personliga egenskaper (2007). Vi menar i likhet med Åberg att det sker en arbetsdelning efter kön, där kvinnor styrs in mot icke fysiskt krävande områden (Åberg 2001: 148). Informella regler talar om för kvinnorna vilka deras ”kvinnouppgifter” är, denna tilldelning av arbetsuppgifter utgår ifrån att kvinnor och män fungerar som komplement (Hirdman 2001: 35). Mannen är A och kvinnan B, A och B fungerar som komplement till varandra, där de tilldelas arbetsuppgifter utefter könstillhörighet och inte utefter efter individuell förmåga (ibid.: 35). Kvinnans omvårdande roll kompletterar mannens styrande roll, när ärendet berör barn förväntas kvinnan ta hand om barnet, vilket informanterna beskriver som ”naturligt” beteende. Ett annat exempel när kvinnor och män fungerar som kompletterande är i situationer med familjer med annan etnisk bakgrund än svensk, där förväntas kvinnan tala med kvinnan och mannen tala med mannen (ibid.: 35). Genom att följa de förväntade ”kvinnouppgifterna” reproducerar de kvinnliga poliserna könsnormen (Mattson 2007: 264). Normen fortskrider eftersom kvinnorna införlivat den, därmed blir normerna en del av kvinnornas sociala vardag (Skeggs 2006: 109). När normen införlivats i vardagen framstår den som naturlig och blir därför svårare att bryta. Vilket i sin tur begränsar kvinnorna, eftersom normen inte enbart reproducerar skillnader inom polisyrket utan även i kvinnors sociala vardag (ibid.: 69). Detta kan beskrivas utifrån Therese skildring

om hur hon valt att söka sig till en inre tjänst på grund av familjelivet, samtidigt som hennes sambo valt att stanna kvar i yttre tjänst. Familjeidealet begränsar kvinnors liv genom de förväntningar rörande omvårdnad och omsorg som ligger hos kvinnan (ibid.: 69). Då den kvinnliga polisen satsar på familjen satsar hennes manliga kollegor i större utsträckning på karriären, vilket kan förklara att de flesta chefspositioner inom polisen fylls utav män.

Genussystem

För att upprätthålla mannen som norm ska kvinnor och män särskiljas, genussystemets dikotomi inom polisen skapas genom uppdelningen av arbetsuppgifter mellan kvinnor och män (Hirdman 2001: 84). Therese beskrev en situation där en äldre manlig kollega inte ansåg henne ha tillträde till ett för honom manligt tillhörande område (ibid.: 84). Likaså innebär Linas berättelse om när ett antal kvinnliga poliser skulle bryta upp en plåtdörr en uppdelning mellan kvinnor och män (Hirdman 2004: 80). Åskådarna var förvånade över att kvinnor skulle bryta upp en dörr, fysisk förmåga eller fysisk styrka betraktas som en manlig förmåga och ska därför ha utträttats av manliga poliser (Åberg 2001: 148). Genussystemet beskrivs också som en hierarkisk indelning där mannen synliggörs som förebild, därigenom sker en hierarkisk uppdelning där mannen blir överordnad kvinnan (Hirdman 2004: 117). Som tidigare nämnt beskriver informanterna att äldre män ofta föredrar att prata med deras manliga kollegor, därmed värdesätts den manliga kollegan högre. Den äldre mannen sätter därmed ett större värde på den manliga polisen.

Genussystemet består därför att uppdelningen mellan kvinnor och män fortlöper (Hirdman 2004: 116). Utifrån kvinnornas beskrivningar tyder mycket på att allmänheten är med och skapar skillnaderna, eftersom allmänheten bemöter kvinnliga respektive manliga poliser olika. Allmänheten tolkar den manliga polisen som norm och därmed reproducerar de dikotomin och den hierarkiska ordningen mellan kvinnliga och manliga poliser (ibid.: 116-119).

5.4 Genuskontraktet och försök att förändra normen

Kontexten medför en reproduktion av genuskontraktet då en rådande uppfattning rörande kvinnligt och manligt upprätthålls genom kulturen kvinnorna möter i sin sociala vardag (Hirdman 2001: 84). Informanterna beskriver sig själva och sina kvinnliga kollegor som fysiskt svagare och mindre än männen, Anna beskrev att en liten polis tvingas bevisa för kollegorna att hon är duktig och kan utträtta arbetet. Mannen är A medan kvinnan är a, den

kvinnliga polisen blir en ofullgånge man (ibid.: 28). Hon jämförs med den manliga normen som innebär att en polis ska vara man, stor och stark. Eftersom hon bryter mot normen genom att vara kvinna samt liten måste hon bevisa för sina kollegor att hon kan klara av yrket. I jämförelse med mannen är hon den ofullgånge människan (ibid.: 28). Vilket tydliggörs då kvinnorna påtalar att de inte har samma fysiska styrka som sina manliga kollegor, dock berättar de att de sällan använder fysiskt våld. De ser sig själva som fysiskt starka, därmed skulle en våldsamt situation kunna hanteras om inte gärningspersonen har ett extremt fysiskt övertag. Likväl framställer kvinnorna ofta männens positiva egenskaper utifrån fysiska egenskaper, medan de betonar personliga egenskaper hos sig själva. Detta anser vi vara det samma som den sociala kompetens kvinnliga poliser förväntas besitta enligt Åberg (Åberg 2001: 148). Dock är skillnaden mellan kvinnor och kvinnor, män och män är större än skillnaden mellan könen. I själva verket är skillnaden kvinnorna påtalar en reproduktion av genuskontraktet där mannens fysiska överlägsenhet är en inlärd norm av kvinnorna (Hirdman.2004: 84).

Informanterna uppfattar inte att det existerar ett genuskontrakt mellan sig själva och de manliga kollegorna, men flera av informanterna beskriver att kvinnliga och manliga poliser har olika arbetssätt därigenom befästs genuskontraktet (ibid.: 84). Uppdelningen mellan kvinnliga och manliga poliser vid ärenden som den tidigare nämnda "kvinnouppgiften" att omvårda kvinnliga offer innebär enligt de flesta av informanterna att kvinnliga poliser är bäst lämpade. Vilket kan kopplas samman med den omvårdande roll som kvinnan tillskrivs av samhället, hon väljer arbetsuppgifter som anses ligga på hennes ansvar. Den empati och ödmjukhet som kvinnorna anser en bra polis bör känna, kan ses som en icke medveten föreställning över deras egen omvårdande syn på sig själva (Skeggs 2006: 115).

I ett försök till att bryta normen beskrev Anna hur hon som kvinna tar på sig en "manlig uppgift" vid exempelvis lägenhetsbråk och valt att tala med mannen medan hennes manliga kollega talat med kvinnan. Dock beskrev de flesta informanterna inga direkta försök att bryta mot normen. Istället väljer de att förklara sina egna roller som att komplement till sina manliga kollegor, Anita beskrev den kommunikativa vägen bättre än den styrkemässiga. Genom att kompensera de fysiska bristerna med föreställningar om kvinnas positiva egenskaper upprätthålls ett genuskontrakt, ett kontrakt som beskriver den stereotypa polisen som stor och stark och därmed reproduceras en kvinnlig underordning (Hirdman 2004: 121).

5.5 Sammanfattning/slutsats av analysen

Avsikten med vår studie var att undersöka vilka könsskillnader som existerar inom polisen samt hur dessa synliggörs, syftet var också att undersöka huruvida könsnormerna inverkar på yrkesutövandet. Kvinnorna anser inte själva att de är en del av reproduktionen av den manliga normen därmed synliggörs inte genusstrukturerna inom polisen. Enbart en av kvinnorna berättade om ett aktivt försök till att bryta normen. Alla informanterna har varit tydliga med att framföra uppskattning gentemot sina manliga kollegor, dock antyder inte kvinnorna på någon medvetenhet över de rådande könsskillnader som de förväntade ”kvinnouppgifter” inom polisen medför. ”Kvinnouppgifter” medför skillnader mellan kvinnliga och manliga poliser, där kvinnorna främst hänvisas till sin tillskrivna sociala kompetens rörande omvårdnad och empatiska förmåga, medan de manliga kollegorna i större utsträckning tillskrivs fysisk styrka (Åberg 2001: 148). Vilket kan orsaka skillnader mellan kvinnliga och manliga vägval inom polisen, då kvinnorna i större grad satsar på familjelivet medan manliga kollegor satsar på karriären. Genusstrukturer reproduceras genom genuskontraktet, som beskriver hur kvinnliga respektive manliga poliser ska agera i förhållande till varandra. Kontraktet tillskriver kvinnliga respektive manliga poliser specifika uppgifter, såsom att kvinnan ska tala med kvinnliga offer och mannen talar med den eventuellt inblandade mannen eller tar ledningen och styr upp situationen (Hirdman 2001: 121). Dessa uppgifter kan beskrivas med hjälp av genussystemet, dikotomin delar in polisen i kvinnligt och manligt, hierarkin förbehåller mannen som norm och som överordnad kvinnan (Hirdman 2004: 117). Yrkesutövandet påverkas av de rådande könsnormerna eftersom kvinnorna tillskriver sig och accepterar specifika uppgifter som hennes, enbart på grund av könstillhörighet. Vilket ligger till grund för att kvinnor och män har olika arbetssätt inom polisen. Normen talar om för henne vad hon kan respektive inte kan göra.

Materialet aktualiserar mannen A som norm och kvinnan icke A som avvikare, där kvinnliga poliser synliggörs som avvikare till sina manliga kollegor (Hirdman 2001: 27). Samtidigt anses kvinnliga poliser viktiga inom polisen därför att de fungerar som ett komplement till mannen A – B, mannen är A och kvinnan B (Hirdman 2001: 35). Kvinnans lugna, omvårdande personlighet anses komplettera den manliga polisen då hon i vissa situationer kan föra in ett lugn genom sin närvaro. Den kvinnliga polisen uppfattas även som en ofullgånge man, då mannen representerar A och kvinnan a (Hirdman 2001: 28). En polis ska vara stor och stark, den kvinnliga polisen ses ofta som mindre och spädare och blir därför den

ofullgångne mannen. För att inte ytterliggare reproducera dessa så kallade skillnader mellan kvinnor och män vill vi framhäva de skillnader som råder mellan kvinnor respektive mellan män, vi menar att skillnaderna kan vara större inom könen än mellan dem.

5.6 Reflektion/diskussion

Empirin har varit komplex att tolka då informanterna många gånger givit motsägelsefulla svar. Vi tolkar motsägelserna i svaren som en antydning till att många av informanterna inte urskiljer könsskillnader inom polisen, därför att de själva inte anser sig utföra specifika uppgifter på grund av könstillhörighet. Med vår studie vill vi medvetandegöra läsarna om att det råder könsskillnader inom polisen. Skillnaderna kan vara svåra att synliggöra eftersom kvinnorna har socialiserats till att bli kvinna och kvinnlig polis, därav urskiljer de inte de tillskrivna "kvinnouppgifterna" inom polisen, redan som barn har de socialiserats till omvårdande subjekt. Vi menar att när kvinnor tillskrivs specifika uppgifter på grund av könstillhörighet synliggörs och reproduceras könsskillnader. Dessa könsskillnader kan också beskrivas som normer vilka beskriver hur individer ska agera. Normerna är införlivade i yrkesrollen och är en del av reproduktionen av skillnader mellan kvinnor och män.

Kvinnorna har berättat att de anser polisväsendet som jämställt, vi anser dock att begreppet bör användas restriktivt då ett jämställt samhälle fortfarande är en utopi. Studien ska inte uppfattas som provokativ varken emot kvinnliga eller manliga poliser, vi vill ännu en gång betona att kvinnorna talat väl om sina manliga kollegor. Syftet är att få läsarna av studien att börja reflektera över att ting som anses vardagliga och självklara i vår sociala omvärld egentligen genomsyras av normer som särskiljer kvinnor och män. När kvinnor och män beskrivs som komplement till varandra bör vi vara uppmärksamma på att det kan vara större skillnader inom könen än mellan dem. Genom att medvetandegöra kvinnor och män om de rådande genusstrukturerna inom polisen hoppas vi att allmänheten tids nog slutar med att bemöta kvinnliga respektive manliga poliser annorlunda på grund av könstillhörighet.

Genom att socialiseras till kvinna menar vi att kvinnliga poliser i större utsträckning anammar den omvårdande rollen. Flera av informanterna uttryckte kvinnans förmåga till omvårdnad som en naturlig egenskap hos kvinnan, detta håller vi inte med om utan vi anser att kön är en social konstruktion. Vi vill avsluta vår uppsats med ett citat av Simone de Beauvoir, "man föds inte till kvinna man blir det" (2002).

6. Litteraturförteckning

6.1 Litteratur

Dahlgren, Johanna (2007): "Kvinnor i polistjänst", Print & Media: Umeå.

De Beauvoir, Simone (2002): "Det andra könet", 2:a upplagen. Norstedt: Stockholm.

Eliasson-Lappalainen, Rosmari (2007): "När blev det normalt att vara kvinna – i akademien och teorin?", 123 – 137 i Svensson, Kerstin (red) Normer och normalitet i socialt arbete. Studentlitteratur: Ungern.

Hirdman, Yvonne (2001): "Genus – om det stabila föränderliga former". Liber AB: Malmö.

Hirdman, Yvonne (2004): "Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning", i Carlsson, Wetterberg, Christina & Jansdotter, Anna (red) Genushistoria en historiografisk exposé. Studentlitteratur: Lund.

Johansson, Theresia & Lundberg, Cecilia (2007): "Dagens kvinnliga polis – androgyn?".
Högskolan i Halmstad

Kvale, Steinar (1997): "Den kvalitativa forskningsintervjun". Studentlitteratur: Lund.

Liedholm, Marianne (1999): "Kvalitativ metod i olika design – en jämförelse", 165 – 191 i Sjöberg, Katarina (red) Mer än kalla fakta. Studentlitteratur: Lund.

Mattsson, Tina (2007): "Socialt arbete, kön och normalitet", 263 – 271 i Svensson, Kerstin (red) Normer och normalitet i socialt arbete. Studentlitteratur: Ungern.

Nyström, Maria (2007): "Kvinna och polis – nu och då". Utgiven av Rikspolisstyrelsen.
Tabergs tryckeri.

Skeggs, Beverly (2006): "Att bli respektabel", 2:a upplagan. Daidalos AB: Göteborg

Svensson, Kerstin (2007): "Normer, normalitet och normalisering", 17 – 31 i Svensson, Kerstin (red) Normer och normalitet i socialt arbete. Studentlitteratur: Ungern.

Trost, Jan (1997): "Kvalitativa intervjuer". Studentlitteratur: Lund

Widerberg, Karin (2002): "Kvalitativ forskning i praktiken". Studentlitteratur: Lund.

Åberg, Berit (2001): "Samarbete på könsblandade arbetsplatser". Universitetsbiblioteket: Örebro

Åse, Cecilia (2000): "Makten att se – om kropp och kvinnlighet i lagens namn", Liber: Malmö.

6.2 Elektroniska källor

Landergård, Monica; Ulltin, Annika (2009), "Unikt att fler kvinnor än män börjar" *polisutbildningen*, Polisens hemsida, <http://www.polisen.se/inter/util/nodeid=21434&pageversion=1.jsp?articleid=14425923>, Hämtat den 5 februari 2009

Polisens hemsida (2009)

www.polisen.se/Jonkopings_lan/Om-polisen/Bli-polis/Statistik/

Hämtad den 14 maj 2009

Polisens hemsida (2009)

www.polisen.se/Jonkopings_lan/Om-polisen/Bli-polis/Stor-och-stark/

Hämtad den 14 maj 2009

Statistiska centralbyråns hemsida (2009)

www.scb.se/Pages/TableAndChart____78953.aspx

Hämtad den 12 maj 2009

Statistiska centralbyråns hemsida (2009) *Hitta statistik/ Statistik efter ämne/ Polisens löner*

http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____28278.aspx

Hämtad den 10 april 2009

Bilaga 1- Intervjuguide

Personliga frågor

Berätta lite om dig själv!

Vad heter du?

Hur gammal är du?

Civilstånd? (gift, sambo, barn)

Frågor om yrket

Varför sökte du till polishögskolan?

När gick du ut polishögskolan?

Befattning?

Vad har du för typ av arbetsuppgift?

Hur länge har du jobbat på nuvarande arbetsplats?

Varför sökte du den här tjänsten?(Tror du att dina manliga kollegor gör val av samma orsaker eller av andra? Ge exempel)

Vad heter dina chefer? (manliga, kvinnliga)

Hur de uppfattar sin yrkesroll

Varför valde du att bli polis? (Tror du att dina manliga kollegor gör val av samma orsaker eller av andra? Ge exempel)

Tycker du om ditt arbete? Varför?

Upplever du att dina kollegor har olika roller? (Kan du ge exempel)

Vilken roll ser du dig själv ha inom yrket? (tex ”den vänliga”, ”den bestämda” etc Ge exempel)

Vilken plats (roll) inne på stationen tycker du att du har? (alltid sätter på kaffe, ordnar möten etc. Ge exempel) .

Tycker du att du fungerar i din yrkesroll? (Hur /varför, vidareutveckla)

Hur fungerar du i relation till dina manliga kollegor? Vad har ni för roller? (Kompletterande? Ge exempel)

Är det någon på din arbetsplats som uppskattar din speciella roll (tex vårdande, bra lyssnare etc .Ge exempel)

Känner du dig någon gång osäker i din roll som polis? När i sådana fall?

Är det något som du skulle vilja ändra på på din arbetsplats? Eller i din yrkesroll?(Ge exempel)

Hur förväntas man se ut som polis? (kläder, hår, smink etc)

Vilka egenskaper har en bra polis?(Ge exempel)

Känner du alltid dig som ”en i gänget”? (Varför)

Könsskillnader

Hur ser du på dig själv i jämförelse med dina manliga kollegor?(Ge exempel)

Hur blir du bemött när du är ute med en manlig kollega i tjänsten?(Ge exempel)

Finns det några ”fasta” rutiner som alltid en av er ”gör” när ni är ute i tjänsten? (Ge exempel).

Vem kör när ni är en man och en kvinna som ska ut på uppdrag?

Vilken plats får du och dina kvinnliga kollegor i förhållande till männen, tycker du att det är lätt att få din röst hörd?(Ge exempel)

Känner du att det är någon skillnad på hur manliga och kvinnliga kollegor lyssnar på dina idéer?(Ge exempel)

Finns det typiska kvinnliga uppgifter/ manliga uppgifter?(Ge exempel)

Finns det arbetsuppgifter som du förväntas göra för att du är kvinna?(Ge exempel)

Vem har sista ordet?(Ge exempel)

”Jämförelse”

Vilka jämför du dig med när det gäller arbetsprestation?(Ge exempel)

Är det någon som jämför dig med andra arbetskamrater?(Ge exempel)

Om du behöver hjälp, vem vänder du dig till då? (Ge exempel)

Uppskattning

Får du uppskattning på din arbetsplats?

Av vem/ vilka och på vilket sätt?

Det sätt du får uppskattning på, känns det bra?

Skulle du vilja bli uppmärksam på ett annat sätt? (Ge exempel)

Vem/vilka hjälper dig med praktiska saker på arbetet? (Ge exempel)

”Allmänt

Hur fungerar mötena? Finns det oskrivna förväntningar? (Ge exempel)

Upplevde du någon ”konflikt” med det du lärde dig på skolan när du senare började jobba? (andra normer som gällde på arbetsplatsen) (Ge exempel)

Finns det någon uppgift som du skulle vilja göra men som någon annan gör eller som du känner att du inte kan. (Ge exempel)

Finns det situationer då du känner att du inte räcker till? (Varför och vilka situationer?)